

Der var stillet 11 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer, ændringsforslagene og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sættes til forhandling under ét.

Forhandling

Løvig Simonsen (S):

Under førstebehandlingen af dette lovforslag var der et flertal her i Folketinget, der gjorde opmærksom på det ønskværdige i, at også andre kommuner og amtskommuner end København fik mulighed for at støtte forskerbyer. Jeg vil da gerne sige til ministeren, at vi var meget tilfredse med, at ministeren var imødekommende, når det gjaldt kommunerne.

Men når det drejer sig om amtskommunerne, var der ikke den samme velvillige indstilling, hvad jeg i og for sig kan stå lidt undrende over for, for det er nu engang sådan, at både kommuner og amtskommuner er interesserede i de steder, hvor universitetsbyerne ligger.

Vi er enige med ministeren i, at det er vigtigt, at det kun er universitetsbyerne, der får denne mulighed, men jeg vil gerne understrege, at det flertallet har ønsket, og det, der står i betænkningen, er, at amtskommuner og kommuner, hvor universitetsbyerne er beliggende, kan få lov til at give støtte, uanset hvilken status de har. Det håber vi selvfølgelig på at et flertal her vil vise.

Under samråd med ministeren blev der givet udtryk for, at der kunne være nogle tekniske hindringer. Derfor er jeg glad for, at ministeren har svaret udvalget, at han ingen tekniske kommentarer har til det tredje udkast til betænkningen. Derefter kan jeg kun se, at der skulle være nogle politiske hensyn at tage. Jeg må sige, at vi ikke kan se, at der er forskel på, om amter og amtskommuner skulle få lov til at give den samme mulighed for at etablere forskerbyer.

Kai Dige Bach (KF):

Det drejer sig om den samme sag, men en helt anden ting. Jeg er blevet opmærksom på, at der er en teknisk fejl i forslaget. Det har ikke noget med amternes deltagelse at gøre, og der

er ingen ændringer i øvrigt i substansen, men jeg vil gerne bede om, at vi får lovforslaget tilbage i udvalget mellem anden og tredje behandling, så vi kan se på den tekniske ting.

Annette Just (FP):

Jeg vil fra Fremskridtspartiets side ikke sige, at vi pludselig vil stemme for dette lovforslag, for det vil vi absolut ikke, men vi vil stemme for de af ministeren stillede ændringsforslag nr. 6, 7, 10 og 11 – som er kommet ind i sidste øjeblik – fordi de dog indeholder almindelig sund fornuft.

På denne baggrund vil vi stemme for de fire ændringsforslag.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Underændringsforslag nr. 4, ændringsforslag nr. 3 om en ny affattelse af § 1, § 1 i den nye affattelse, ændringsforslag nr. 5, 6 og 7, § 2 med de foretagne ændringer, underændringsforslag nr. 9, ændringsforslag nr. 8 om indsættelse af en ny paragraf efter § 2, ændringsforslag nr. 10 om indsættelse af en ny paragraf efter § 2, § 3, ændringsforslag nr. 11 om indsættelse af en ny paragraf efter § 3, underændringsforslag nr. 2 og ændringsforslag nr. 1 til titlen vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Ivar Hansen):

Lovforslaget går herefter til fornyet behandling i udvalget.

Den næste sag på dagsordenen var:

6) Forespørgsel nr. F 11:

Forespørgsel til statsministeren:

»Vil statsministeren oplyse, hvilke rammer der efter regeringens opfattelse bør være for kommuners og amters deltagelse i erhvervsvirksomhed?«

Af Rahbæk Møller (SF) m.fl.

(Forespørgslen anmeldt 7/2 91. Fremme af forespørgslen vedtaget 20/2 91).

Begrundelse

Rahbæk Møller (SF):

Der er vel ikke nogen i denne sal, der er i tvivl om, at Folketinget har behov for en debat om rammerne for kommuners og amters deltagelse i erhvervsfremmende aktiviteter. En stadig mere striks fortolkning af kommunalfuldmagten fra Indenrigsministeriets side sammen med en stadig mere aktiv indsats fra kommunernes side har skabt en situation, hvor det er nødvendigt, at Folketinget præciserer kommunernes og amternes rolle.

Jeg behøver blot at henvise til de mange initiativer, indenrigsministeren har stoppet, Dansoc, Dan Waste osv., til, at industriministeren fandt det nødvendigt at fremsætte et lovforslag om kommunernes deltagelse i forskerparker efter indenrigsministerens forbud herimod, og til Kommunernes Landsforenings 5-punkts-program.

Fra SF's side ønsker vi principielt meget vide rammer for kommunal og amtskommunal erhvervs politik. Vi anser de nuværende snærende bånd som et levn fra enevældens dage. Vi mener, der kun er behov for to grænser: Kommunerne må ikke give enkeltvirksomheder økonomisk tilskud, hverken direkte eller indirekte, og kommunerne bør ikke yde driftstilskud til erhvervsaktiviteter. Skattefinansierede under-skudsforetagender har vi ikke brug for.

En så vidtgående liberalisering af kommunalfuldmagten er imidlertid ikke sigtet med denne debat fra vor side. Vi vil holde os til de rammer, der er udstukket af Kommunernes Landsforenings 5-punkts-program og de mange aktuelle sager. Det følger heraf, at vi ikke vil drage egentlig kommunal produktion ind i debatten.

Besvarelse

Statsministeren (Poul Schlüter):

I forespørgslen beder SF mig oplyse, hvilke rammer der efter regeringens opfattelse bør være for kommuners og amters deltagelse i det, man kalder erhvervs virksomhed.

Der har jo også i den seneste tid været en omfattende og ganske spændende debat i medierne – jeg mener, den er nyttig – om bl.a. kommunal deltagelse i erhvervs politik og ikke mindst det, man kalder systemeksport.

Alle ved, at vi har nogle klare, faste regler, selv om de er uskrevne, vedrørende kommunernes opgavevaretagelse. Det er det, vi kalder kommunalfuldmagten, og den har også været et centralt punkt i den sidste tids diskussion.

Jeg tror nok, man må sige, at disse regler ikke er særlig lette at forstå for ikkeeksperter, men kommunerne selv, Kommunernes Landsforening, Amtsrådsforeningen og Indenrigsministeriet ved nok, hvordan man skal fortolke og anvende reglerne. Det giver sjældent anledning til vanskeligheder. Jeg finder det bestemt fornuftigt, at vi nu i Folketinget tager denne sag op, så vi kan få større klarhed over forholdet mellem kommunerne og erhvervs politikken.

Medlemmerne af landets kommunalbestyrelser og amtsråd er jo valgt til at lede en kommune eller et amt. De er ikke valgt – det er de altså ikke – til at drive erhvervs politik. Det sidste er mange af dem jo da heldigvis også gode til, men det er ikke det, sagen drejer sig om, når vi taler om deres medlemskab af de kommunale råd.

Det er også derfor, vi har de uskrevne, men altså ganske faste kommunalfuldmagtsregler. De går i korte træk ud på, at en kommune ikke må drive almindelig handels- og produktionsvirksomhed og ikke må give støtte til erhvervs virksomheder, vel at mærke økonomisk støtte.

Jeg tror, at kommunalbestyrelser og amtsråd i almindelighed skal være ganske glade for, at vi har disse regler, for de udgør faktisk en beskyttelse mod det pres, som i mange situationer udøves mod kommuner og amter, for at de skal deltage med økonomisk støtte til egentlig erhvervsaktivitet.

Jeg vil også fremhæve i dag, at regeringen mener, at skatteyderne bør være mindst lige så taknemlige for, at vi har kommunalfuldmagten. Den er et værn mod sammenblanding af kommunal økonomi og kommercielle aktiviteter. Det er en beskyttelse mod, at kommunalbestyrelser eller amtsråd skulle falde for fristelsen til at spekulere – for det ville det være – for skatteydernes penge.

Vi tror i regeringen, at samfundet er bedre tjent med, at kommunerne bruger kræfterne på at skabe gode rammebetingelser for erhvervs virksomhed inden for deres kommunegrænser.

Det gælder om at sikre en effektiv og hurtig sagsbehandling i kommunerne, gode arbejds-markeds- og uddannelsesforhold, sociale ord-

[Statsministeren]

ninger samt tilfredsstillende faciliteter for kultur og fritid. Ikke mindst det sidste er i vore dage blevet et væsentligt element i den kommunale aktivitet og spiller en rolle for kommunens tiltrækningssevne.

Endelig skal kommunerne skabe den rigtige ramme for rådgivning og vejledning af virksomhederne i kommunen.

Vi oplever nok i disse år en tendens til, at kommuner og amtskommuner i stigende grad søger »lissom« – som det hedder på moderne dansk – at afprøve grænserne for kommunalfuldmagten. Det må vi tage til efterretning, og det må vi følge med stor opmærksomhed. Men netop i en sådan situation forekommer det mig at være regeringens og Folketingets opgave at præcisere, hvor grænsen går.

Lad mig straks slå fast, at regeringen ikke har tanker om, at der generelt skulle ændres på de uskrrevne kommunalfuldmagtsregler. De er et værn mod en lang række farlige faldgruber. I virkeligheden tror jeg heller ikke, at kommunerne ønsker selve kommunalfuldmagten ændret. Det tror jeg at kommuner og regering og forhåbentlig også Folketinget i virkeligheden er ganske enige om.

Regeringen har det synspunkt, at der i stedet er brug for på konkrete felter at præcisere, hvad kommuner og amter må, og hvad de ikke må. Vores udgangspunkt er – og det er vel, kan man sige, det moderne udgangspunkt, som tidens problemstillinger retfærdiggør – at det er nytigt, at vi søger at tjene nogle af de penge tilbage, vi har investeret i en unægtelig stor, men i dag også moderne og på mange måder velfungerende offentlig sektor. Her har samfundet sandelig investeret milliarder i årenes løb. Hvis det er et udnytteligt aktiv, hvorfor så ikke prøve at nyttiggøre det?

Vi synes, det er en god idé, at det private erhvervsliv kan trække på den ekspertise, der findes i den offentlige sektor. I mange tilfælde er det nødvendigt, at det offentlige giver en slags blåt stempel – sådan kan man vist godt sige det – til private projekter, for det kan åbne døre på eksportmarkederne. Det har jeg selv erfaret ved en lang række lejligheder, hvor jeg har været på besøg i udlandet og har været ledsaget af danske erhvervsvirksomheder. Man kan åbne døre, man kan blåstemple – hvorfor ikke?

Men vi skal ikke tillade kommunal produktion. Derimod skal sigtet være at fremme aktivi-

teten i den private sektor, bl.a. ved at udnytte erfaringer og viden fra den offentlige sektor. Det bør bl.a. dreje sig om, hvordan private virksomheder bedre kan sælge systemer og strukturer, som er udviklet eller anvendes i den offentlige sektor. Det er her, det offentlige har en ekspertise, som kan have værdi for danske virksomheder, især når de skal gennemføre eksportopgaver.

Hvis vi skal have mere succes med eksport af social-, miljø-, byfornyelses-, uddannelses- og arbejdsmarkedssystemer, betyder det meget, at det offentlige kan give et o.k.-stempel eller på anden måde være involveret. Det gælder i disse tider ikke mindst mulighederne i Østeuropa, som nu er under reformering, eller i ulande, men det gælder også inden for EF, f.eks. i det sydlige Europa. Vi kan nyttiggøre de gode erfaringer inden for vores moderne offentlige sektor, og vi kan også advare ved at gøre opmærksom på de dårlige erfaringer, vi har indhøstet, og som andre kan gøre brug af.

Regeringen ønsker i øvrigt – det er vores principielle syn – at reducere den danske offentlige sektors størrelse. Det er en anden sag. Men det skal selvfølgelig ikke hindre os i at drage fordel af, at de andre lande skal have udbygget eller moderniseret deres offentlige sektor. Og der er mange ting, som driver til det. Et af motiverne vil utvivlsomt være kvindernes stigende erhvervsdeltagelse i disse lande. Vi kan nok også udnytte vore egne dårlige erfaringer, som jeg sagde, når vi skal eksportere viden om den offentlige sektor, men da først og fremmest de gode.

Ved at give kommunale myndigheder mulighed for et større engagement vil den offentlige sektor hurtigere kunne effektiviseres og målrettes via kontakten med den private sektor.

Hertil kommer, at rammerne for den statslige erhvervsfremme med loven om erhvervsfremme, der trådte i kraft den 1. januar, er blevet moderniseret og effektiviseret. Erhvervsudviklingsrådet under Industriministeriet er netop nu i færd med i et samspil med industriministeren at fylde disse rammer ud.

Det har hele tiden været meningen, at vi efter moderniseringen af den statslige erhvervsfremme skulle have koordinationen over til den regionale erhvervs politik på plads. En arbejdsgruppe under indenrigsministeren har netop afgivet en rapport om dette, og høringsrunden er netop blevet afsluttet.

[Statsministeren]

Da vi på området for statslig erhvervsfremme nu har fået gjort rent bord – det synes jeg man kan sige – finder regeringen det naturligt, at vi nu også præciserer kommunernes og amternes erhvervspolitiske opgaver. Regeringen overvejer derfor initiativer – og det kommer jeg nu til – på tre ganske konkrete områder. Det er for det første amternes og kommunernes deltagelse i systemeksport. Det er for det andet kommunal medfinansiering af EF's regionalfondsprogrammer. Og det er for det tredje kommunal deltagelse i, hvad vi kalder regionale erhvervsudviklingsprogrammer. Jeg vil nærmere beskrive de tre områder, hvor regeringen vil foreslå ændringer.

Det første er, om der er baggrund for at lempe kommuners og amtskommuners muligheder for at deltage i systemeksport. Kommunerne og systemeksport er måske det område, hvor der er størst uklarhed, og det er derfor også her, der er brug for større præcision.

Regeringen vil gerne være med til at se på, om der er grundlag for at udvide området for kommuners og amtskommuners deltagelse i systemeksport. Efter de nugældende regler kan kommuner og amtskommuner sælge viden til eksport, men kun hvis den er et snævert biprodukt af en kommunal opgave. Kommunerne kan afhænde en særligt oparbejdet viden om løsning af en konkret kommunal opgave. Man kan som et eksempel nævne miljøkontrol. Det kan de gøre ved at udlevere materiale, hvori erfaringerne er nedfældet, eller ved at stille en medarbejder til rådighed.

Kommunerne må altså godt visse ting allerede i dag. Der er også ting, de ikke må i dag, og vi skal se på, om det stadig er klogt. Kommunerne kan i dag ikke påtage sig egentlige konsulentopgaver, hvor de søger at tilpasse eksisterende viden til nye projektideer. Her mener regeringen, at der kan være grundlag for at udvide kommunernes muligheder, så de kan få lejlighed til at foretage en højere grad af forarbejdning af deres viden med henblik på eksport gennem konsulentydelse til private systemeksportvirksomheder.

Regeringen har for sit vedkommende ingen tanker om at give kommunerne mulighed for direkte at indskyde kapital i private selskaber, som søger at eksportere, eller at indtræde f.eks. i deres bestyrelser. Det tror vi er unødvendigt, og vi tror, at det ville åbne for nogle risici, som

ikke er ønskelige. Det ville uundgåeligt føre til, at der åbnes for uacceptabel spekulation for skatteydernes penge.

Nu kommer jeg så til det andet område. Det er kommunernes og amtskommunernes medfinansiering af det, vi kalder EF-regionalfondsprogrammerne. Den Europæiske Fond for Regionaludvikling giver jo støtte til den regionale udvikling i medlemslandene. Også Danmark er her på banen. Sådanne programmer kræver en vis national medfinansiering. Det er ikke noget, vi har bestemt. Det er noget, EF har fastlagt. Det må vi acceptere, og det er også meget fornuftigt og naturligt.

Lykkes det ikke at få skabt en national medfinansiering, ja, så ved vi, at pengene går tilbage til Bruxelles, og det er ikke så godt. Det ville være til skade ikke mindst for udviklingen i de områder af vort land, hvor vi i de senere år har oplevet en industriel tilbagegang. Jeg tænker ikke mindst på Nordjylland og det vestlige Lolland.

Den del af medfinansieringen, kommunerne og amtskommunerne skal kunne tage sig af, kan i visse tilfælde støde på nogle hindringer i kommunalfuldmagten, og det vil regeringen gerne være med til at ændre. Men vi mener, det skal ske under den udtrykkelige forudsætning, at kommunerne ved deres medfinansiering ikke bidrager til konkurrenceforvriddning ved at yde direkte finansiel støtte til enkeltvirksomheder. Her mener regeringen at det er klogt at sætte grænsen.

Så kommer jeg til det tredje område, regeringen gerne vil være med til at se på. Det er kommunernes og amtskommunernes deltagelse i, hvad man kalder regionale erhvervsudviklingsprogrammer. Vi tror ikke, at det ville være godt med en uhammet vækst af ukoordinerede og indbyrdes konkurrerende kommunale initiativer på dette erhvervspolitiske område. Men regeringen mener, at vi i høj grad bør værdsætte, at kommunerne inden for bestemte, afgrænsede områder udnytter mulighederne for at bidrage til den lokale erhvervsudvikling, altså ikke selv drive virksomhed med erhverv, men bidrage til, at den bliver skabt. Det er godt, at der er et sådant sundt erhvervspolitisk engagement i vore kommuner.

Men der vil nok også være en risiko for, at nye regionale tiltag øger det samlede offentlige ressourceforbrug som helhed, uden at den sam-

[Statsministeren]

lede effekt måske forøges tilsvarende. Det skal vi være opmærksomme på, og derfor ligger der utvivlsomt en betydelig opgave i at få udbygget koordinationen af de mange statslige og amtskommunale og tillige EF-aktiviteter ude i regionerne. Regionale erhvervsudviklingsprogrammer kan være en god ramme dels for en koordineret regionalindsats kommuner og amtskommuner imellem, dels for koordinering af regionale, statslige og kommunale aktiviteter.

Regeringen er overbevist om, at kommuner og amtskommuner vil gå aktivt ind i arbejdet med at udforme sådanne konkrete regionale erhvervsudviklingsprogrammer.

Nu har jeg i korthed redegjort for vores syn, dels principielt, dels på, hvor vi skal udvide rammerne for kommunal aktivitet, og regeringen er faktisk i gang med at forberede lovforslag, som omfatter de tre områder, jeg nu har skildret.

Regeringen håber på et samarbejde om disse vigtige temaer – vi er klar til, når øjeblikket er modent, at fremsætte forslag ud fra en opfattelse af, at det, der er brug for, vel ikke så meget er, skal vi kalde det ideologiske manifestationer og grøftegraverier – og dem kunne vi godt tage fat på. Det, vi håber at vi kan samle et bredt flertal om, er at præcisere grænser og løsninger af faktiske og praktiske problemstillinger. Regeringen vil gerne deltage i en fordomsfri drøftelse af alle disse spørgsmål om kommunerne og erhvervspolitikken. Jeg håber, det kan slutte med, at vi inden alt for længe kan samles om at føre et lovforslag derom igennem i Folketinget.

Forhandling

Rahbæk Møller (SF):

Jeg takker statsministeren for svaret. Det fremgår på trods af mange forbehold, at der er sket en væsentlig opblødning i regeringens holdning. Hidtil har indenrigsministeren strammet og strammet over for amter og kommuner, nu taler statsministeren om at udvide rammerne. Det skal statsministeren ikke have utak for, men spørgsmålet er, om opblødningen er stor nok.

Indledningsvis vil jeg gennemgå de punkter, hvor vi ser problemerne. Jeg vil starte med systemeksport. Her meldte statsministeren positivt ud, men den åbning, han gav, er næppe til-

strækkelig til at sikre en fornuftig udnyttelse af kommunal ekspertise. Sagen er jo den, at det hele tiden har været muligt for amter og kommuner at deltage i systemeksport under samme vilkår som statslige styrelser, nemlig som underleverandører til private eksportselskaber. Erfaringerne viser, at denne mulighed ikke er god nok. Det er der tre årsager til:

For det første er det væsentligt på de fleste eksportmarkeder, at de virksomheder, der faktisk har ekspertisen, deltager synligt i eksportselskabet, og når det drejer sig om salg af kommunal ekspertise, betyder det, at kommunerne skal være synligt med i eksportselskabet med repræsentation i ledelse osv. Det er langtfra tilstrækkeligt, at en privat virksomhed lejer et par kommunale medarbejdere.

For det andet er offentligt ansatte også mennesker, og som alle andre er deres engagement og interesse for at udvikle ideer størst, når deres deltagelse er synlig. En af årsagerne til, at de fleste statslige styrelser hidtil har været meget tilbageholdende med at deltage i systemeksport, skal netop søges i, at deres rolle har været begrænset til at være underleverandører.

For det tredje er der økonomiske problemer. Når salgspolitikken er offentlig ekspertise, skal den naturligvis ikke stilles gratis til rådighed for private virksomheder. Det er urimeligt over for skatteyderne, og det er i modstrid med det princip, som vi alle er enige om, nemlig at kommuner og amter og offentlige styrelser i det hele taget ikke må favorisere enkeltvirksomheder, men det er meget svært at sikre det offentlige den rigtige betaling via timebetaling, for ingen ved jo, hvor stor eksporten faktisk bliver. Det problem kan selvfølgelig løses ved en royaltordning, men det bedste er, at kommunerne simpelt hen er medejere af eksportvirksomhederne og dermed får andel i overskuddet. Med andre ord må amter og kommuner kunne deltage med bestyrelsesansvar og kapital i systemeksportselskaber. Dette skal også gælde selskaber, der sælger både privat og kommunal ekspertise. Her har indenrigsministeren grebet ind med påstand om, at kommuner ikke må deltage i salg af privat ekspertise. Jeg kan f.eks. nævne Dan Waste, der samarbejder med Københavns Kommune og Vølund, og som agter at sælge knowhow om affaldsbehandling, og her er der behov for viden fra både private og kommunale. Det er jo skik her i landet, at det er private

[Rahbæk Møller]

virksomheder, der opfører anlæggene, mens kommunerne driver dem. Ingen af de to parter har derfor den nødvendige ekspertise til at levere den samlede løsning, men tilsammen kan de levere et slagkraftigt tilbud. Det gælder i næsten alle tilfælde, hvor der er tale om kommunal ekspertise, at der også er et behov for privat viden. Samfundsmæssigt er det i øvrigt også mest interessant, hvis kommunal systemeksport giver en afledet beskæftigelse og eksport i den private sektor. Derfor har kommuner og amter lov til at deltage i systemeksport i et jævnbyrdigt samarbejde med private.

Et andet stort behov er muligheden for at deltage som jævnbyrdige parter i udviklingsselskaber. Dette ord dækker over en lang række forskellige aktiviteter, men for at tage et eksempel kunne jeg nævne det selskab til udvikling af Københavns Havn, som statsministeren selv foreslog for godt et år siden. Som bekendt er det ikke blevet til noget. Årsagen hertil skal jeg ikke trække ind i debatten, men det interessante er, at der her netop er tale om, at selskaber, kommuner og amter skulle deltage på lige fod med andre parter. Det interessante er også, at netop denne side af sagen ikke blev kritiseret fra nogen side og naturligvis slet ikke af statsministeren, der jo var ophavsmand til ideen.

Rundt omkring i kommuner og amter er der en række behov, der naturligt vil kunne dækkes af særlige udviklingsselskaber, som regel i et partnerskab med private virksomheder. Det kan være et behov for at udvikle et bestemt område, for at markedsføre egnens produkter, for at hjælpe iværksættere i gang, for at etablere netværk mellem virksomheder og meget andet. Dette behov er ikke begrænset til kommunalt regi; f.eks. arbejder DSB og Scandia i Randers med at få et udviklingselskab, Danrail, på benene. Jeg forventer, at hr. Nyrup Rasmussen vil beskrive dette projekt nøjere, så jeg vil afstå fra det.

Et tredje behov vedrører muligheden for at investere i lokal infrastruktur. Fra gammel tid har det været en kommunal opgave at investere i fysisk infrastruktur: veje, kloakker, forsyning m.v., men udviklingen har medført, at dette ikke er tilstrækkeligt. Iværksættercentre, teknologicentre osv. er i dag lige så selvfølgelig kommunale opgaver, men Indenrigsministeriet har svært ved at følge med tiden i denne henseende.

Som fjerde og femte punkt skal jeg nævne behovene for kommunal medfinansiering af EF-egnsudviklingsprojekter og for regionale udviklingsprogrammer. Her synes der imidlertid ikke at være den store uenighed, så jeg vil ikke uddybe disse to punkter nærmere.

Som den opmærksomme tilhører vil bemærke, har jeg fulgt dispositionen i Kommunernes Landsforenings oplæg; det er ikke tilfældigt. Der kan siges meget både godt og ondt om Kommunernes Landsforening, men i denne sag har foreningen på grund af den tætte kontakt til landets kommuner formået at formulere et gennemarbejdet katalog over de problemer, som kommunalbestyrelsesmedlemmer helt på tværs af partiskel støder på i det daglige arbejde.

Som det er fremgået af statsministerens og mit indlæg, er der også i Folketinget sket nogen tilnærmelse mellem partierne, men fuldstændig enighed og afklaring er der ikke tale om. Jeg er sikker på, at dette indtryk vil forstærkes, når vi hører resten af dagens indlæg. Der vil også efter dagens debat være væsentlige diskussioner tilbage.

Men for at markere, hvor langt vi trods alt er nået, skal jeg på vegne af Socialistisk Folkeparti, Socialdemokratiet, Det Konservative Folkeparti, Venstre, Centrum-Demokraterne, Det Radikale Venstre og Kristeligt Folkeparti fremsætte følgende:

Forslag om motiveret dagsorden.

»Idet Folketinget opfordrer regeringen til inden 1. november 1991 at fremsætte forslag til udvidede rammer for erhvervspolitisk samarbejde mellem private virksomheder, stat, kommuner og amter vedrørende

- erhvervsudviklingsprojekter
- systemeksport
- regionale erhvervsprogrammer og
- finansiering af EF-programmer,

dog således, at der ikke sker konkurrenceforvridning i forhold til det private erhverv, går Folketinget over til næste sag på dagsordenen.«

(Dagsordensforslag nr. D 19).

Anden næstformand (Ivar Hansen):

Der er nu fremsat følgende forslag om motiveret dagsorden: (se ovenfor). Dette forslag indgår nu i forhandlingen.

Indenrigsministeren (Thor Pedersen):

Jeg finder det nødvendigt med en enkelt kommentar til SF's ordfører, hr. Rahbæk Møller. Når hr. Rahbæk Møller siger, at Indenrigsministeriet og indenrigsministeren har foretaget en stadig strammere fortolkning af kommunalfuldmagten, må jeg sige, at det ikke er korrekt.

Den fortolkning, der finder sted i dag, svarer til den, der er fremført gennem tiderne, og stort set alle de tilfælde, jeg har kendskab til, har fortolkning, så faktum er, at den fortolkning, der finder sted i dag, svarer til fortidens. Der er ingen ændringer.

Hvis hr. Rahbæk Møller mener, at vi ikke følger med tiden, må jeg sige, at ændringer kun kan foretages gennem lov ved debat i Folketinget og ikke ved, at man i Indenrigsministeriet bøjer eksisterende retsregler.

Nyrup Rasmussen (S):

Det er en uhyre vigtig debat, vi i dag tager fat på, og derfor fortjener SF anerkendelse for det initiativ, man har taget. Det er mit og mit partis håb, at vi kan se denne debat som et vigtigt skridt på vejen til at få skabt udvidede rammer for de kommunale og amtskommunale aktiviteter sammen med de statslige aktiviteter.

Vi har jo, som det også blev sagt af statsministeren, gennem årene opbygget en stor og vel fungerende offentlig sektor, som i sig har meget betydelige muligheder for en ny form for valutaindtjening til vort land. Hvorfor skulle vi dog ikke et øjeblik her i Folketinget lægge den sædvanlige rygmarsvreaktion lidt til side om det ene og det andet sagsstandpunkt og koncentrere os om denne ene hovedopgave: Hvordan tilrettelægger vi nye rammer for samvirket mellem kommuner og amter på den ene side og private virksomheder på den anden side, således at Danmark opnår de bedst mulige betingelser for ny valutaindtjening til vort land? Det har vi jo som bekendt stadig hårdt brug for, som vi har brug for det på beskæftigelsessiden.

Jeg synes også, at jeg i dag vil understrege, at ser vi på Holland, på Tyskland, på Sverige og på en række andre lande, har vi jo udsagn, lovgivning og bestemmelser om en helt anderledes form for åbent og konkurrenceduetligt samarbejde mellem den private og den offentlige sektor.

Vi har erfaringerne fra de andre lande for, at vi kan gå videre i vort land, og vi ved også nøjagtigt, hvordan vi skal gøre det.

Jeg hæftede mig ved statsministerens besvarelse af forespørgslen, og jeg synes, at statsministerens indlæg – og det er helt upolitisk sagt – fyldte mere om det, man ikke må, end om det, man eventuelt må komme til at kunne. Jeg fristes næsten til at spørge: Hvad er en konsulent egentlig i statsministerens sind?

Statsministeren gjorde meget ud af, at kommunerne i dag kan bistå med konsulentydelse, hvis de er snævert forbundet med sædvanemæssige kommunale opgaver. Nu skulle der være lidt mere streg under konsulent og måske også lidt mere streg under ydelser, men jeg frygter oprigtigt talt, hr. statsminister, at der bag den dagsorden i virkeligheden er risici for, at vi indskrænker det arbejdsfelt, vi allerede i dag har i samvirket mellem den kommunale og den statslige og den private sektor, for hvad er egentlig det eksisterende billede af samvirket? Ja, vi kan nævne masser af eksempler på, at samvirket rent faktisk foregår også i selskabsdannelse i dag. Må jeg nævne et par eksempler:

Der er flere kommuner, der i dag deltager som aktionærer i messecentre og servicecentre. Der findes eksempler på udviklingscentre – Morsø Foodpack er et eksempel – hvor man har været nødt til at forme sig som en forening, selv om den rigtige dannelse formentlig var en selskabsdannelse. Der findes eksempler på, at et stort kommunaltejt selskab, der i dag konkurrerer på lige vilkår med private virksomheder, producerer produkter til vejbyggeri, til rør-systemer og til energiproduktion. Alt sammen noget, som fungerer fornuftigt og ordentligt. Der findes eksempler som Kommunedata og kommunale revisorselskaber, som naturligvis lever deres fornuftige liv.

Derfor vil jeg gerne sige, at jeg ikke håber, at der i regeringens oplæg her i dag ligger tanker om indskrænkning af de aktiviteter, vi allerede har kørende; sådan kan det jo ikke være. Der må ligge en parathed til at udvide de eksisterende rammer, sådan som dagsordenen også blev præsenteret af hr. Rahbæk Møller. Derfor lægger vi for Socialdemokratiets vedkommende megen vægt på to ord i det dagsordensforslag, som hr. Rahbæk Møller fremsatte.

[Nyrup Rasmussen]

Det ene er, at der i dagsordenen tales om udvidede rammer for samarbejdet på det erhvervspolitiske område mellem private virksomheder, kommuner, stat og amter. Det vil altså sige, at der ikke er tale om, at man kan slutte modsætningsvis, at alt det, der ikke direkte er nævnt, så er noget, der ikke er tilladt. Det reelle, fair, politiske og klare udgangspunkt må være, hvis denne dagsorden skal have mening, at der netop med det billede, vi har i dag, med alt det, der foregår i dag, er tale om en udvidelse. Jeg vil gerne spørge, om statsministeren også fortolker denne dagsorden derhen.

Det andet emne, jeg gerne vil hæfte mig lidt ved, er udviklingselskaberne. Jeg synes efterhånden, at vi kender så mange gode eksempler på, at en potentiel kommunal eller statslig systemeksport ikke kommer i gang, fordi vi ikke har turdet definere den selskabsdannelse, hvori man kan komme i gang.

Må jeg nævne et eksempel ovre i den statslige sektor: Danraileksemplet, hvor staten på fortræffelig vis kunne være gået ind på DSB's vegne i samarbejde med private virksomheder omkring systemeksport og udvikling på feltet. Det har desværre ikke hidtil kunnet lade sig gøre.

På sundheds- og socialområdet kan vi nævne Dansoc som et eksempel. Her vil mit andet spørgsmål være til indenrigsministeren: Er det sådan, at der i regeringspartiernes tilslutning til denne dagsorden også ligger en udvidelse af mulighederne på Dansocområdet? Vi ved i dag, at Socialministeriet kan deltage i bestyrelsen for Dansoc, men ligger der så heri, hvis denne dagsorden skal have mening, at kommuner, Kommunernes Landsforening, Amtsrådsforeningen også kan deltage i systemeksport på Dansocområdet? Det mener jeg må være konsekvensen, hvis dette skal have mening.

Jeg vil slutte med at sige, at jeg sådan set personligt og også mit parti er glad for, at der i dagsordenen står, at der ikke skal være konkurrenceforvridning, men omvendt, at der skal være konkurrence. Jeg er enig i, at vi selvfølgelig ikke er tilhængere af forvridning, men dermed også enig i, at vi taler om nye aktiviteter, der kan konkurrere, naturligvis, på lige vilkår. Det vil jeg gerne spørge statsministeren om: Er statsministeren enig i det? Det må jo være modsætningslutningen, hvis dette skal kunne føre frem til en ny og fornuftig aktivitet.

Derfor håber jeg, at debatten kan give os en fornemmelse af, at der her i Folketinget er det bredest mulige flertal for at få dannet disse nye rammer, også i selskabsdannelse, hvor det er hensigtsmæssigt for, at den systemeksport og den erhvervsudviklingsaktivitet kan komme i gang. Der er jo ikke saglige begrundelser for, at Vølund eksempelvis ikke kan indgå i et selskabssamarbejde med Amagerforbrændingen, uden at de skal ud i alle mulige mystiske konstruktioner, som indenrigsministeren godt er bekendt med. Hvorfor dog ikke tage det forfra, så det er synligt og velfungerende, og sige: Der skal altid være lige konkurrencevilkår, der skal være en interesse fra det private erhvervsliv for at gå ind i selskabsdannelserne, der skal være klare grænser for, hvor langt kommunerne kan gå i sådanne selskabsdannelser, også for deres ansvars afgrænsning? Men selve selskabsdannelsen er vel egentlig en meget velegnet form for netop at afgrænse det økonomiske engagement. Vi ved, hvor vi har forpligtet os, og vi ved, hvor det økonomiske engagement slutter.

Så er der nogle, der har spurgt mig, om nu ikke disse selskabsdannelser er noget kedeligt noget, de kan jo gå konkurs, ikke sandt? Dertil er mit svar, at vi netop taler om udviklingselskaber, at vi klart definerer disse udviklingselskabers opgaver, og at vi i virkeligheden taler om meget begrænsede beløb. Må jeg nævne et eksempel: Hvis vi tager Danrail igen, tales der om en aktiekapital på 1 mio. kr., og der tales om en DSB-deltagelse i størrelsesordenen 200.000-300.000 kr. Oprigtig talt, hvorfor i alverden skulle vi ikke kunne tage et sådant initiativ, dels med DSB, dels med kommunerne i en række andre selskabsdannelser? Oprigtig talt, jeg har svært ved at se, hvad det er for en argumentation, der skulle forhindre os deri. Så skal vi nu ikke tage de chancer og muligheder, der jo tegner sig på plejeområdet, på sundhedsområdet, på uddannelsesområdet, på miljøområdet og ikke mindst på energiområdet? Det tror jeg vi alle er bedst tjent med.

Karen Højte Jensen (KF):

Mange kommunale kræfter har efterhånden meget længe været sat ind på at påvirke Folketinget til at flytte grænserne for, hvad kommunerne for skatteborgernes penge må give sig af med. Vi har i de senere år fra KL set forskellige oplæg med konkrete forslag til, hvordan der

[Karen Højte Jensen]

kan drives kommunal erhvervs politik. Samtidig har vi oplevet, at mange kommuner med konkrete initiativer har prøvet grænserne af for kommunalfuldmagten, ja godt og vel, kan man vel sige. KL har intensiveret sin indsats for at få udvidet kommunernes beføjelser.

Som tiden er gået, og som tingene har udviklet sig, vil jeg gerne understrege, at vi fra konservativ side mener, der er et ganske påtrængende behov for at få defineret, hvilken form for erhvervsaktivitet amter og kommuner kan gå ind i. Det må præciseres, hvad amter og kommuner må og ikke må.

Jeg vil gerne understrege, at efter konservativ opfattelse kan der ikke blive tale om, at den offentlige sektor skal vokse sig endnu større på den private sektors bekostning. Vi skal tværtimod den anden vej: lægge endnu flere opgaver væk fra det offentlige og ud til private arbejdspladser. Opgaver, der kan løses bedre og billigere i privat regi, skal selvfølgelig ligge dér, mens nogle opgaver måske helt kan fjernes.

Når der nu åbenlyst presses på for at give kommunerne udvidede muligheder for at engagere sig erhvervsmæssigt, føler jeg det nødvendigt at sige, at jeg ikke mener, kommunalpolitikere specifikt er valgt til at føre erhvervs politik – jeg er såmænd selv en af dem – og jeg mener heller ikke, at alle politikere i det kommunale regi har særlige forudsætninger for det, og det sidste tør jeg vel også hævde om de kommunale embedsmænd. Mere specifikke erhvervsinitiativer klares bedst af personer med en relevant baggrund og indsigt. Fællesskabets opgaver derimod og dets forpligtelser klares på god vis i det kommunale regi.

Alle kommuner er interesserede i at tiltrække arbejdspladser, og der er talrige muligheder for kommunerne for at støtte erhvervslivet og generelt fremme erhvervsudviklingen uden at komme i konflikt med kommunalfuldmagten. Amter og kommuner kan sikre en langsigtet og erhvervsvenlig fysisk planlægning. Kommunerne kan sørge for velplanlagte erhvervsarealer. Den kommunale sagsbehandling, der vedrører byggesager og miljøgodkendelser, kan effektiviseres og gøres hurtigere. Kommunerne kan tilbyde særlig rådgivning på disse to områder. Det kan sikres, at der i den kommunale administration er en kontaktpersonordning, så erhvervsfolk ikke skal rende fra Herodes til Pilatus. God og hensigtsmæssig infrastruktur og

gode uddannelsesinstitutioner er også væsentlige.

Hvis så kommunalpolitikerne virkelig vil sætte handling bag de mange positive ord om at gøre det bedre for det lokale erhvervsliv, ja, så er en af de mere iøjnefaldende muligheder naturligvis at privatisere kommunale håndværksafdelinger. De private håndværkere er parate. Det samme gør sig gældende på kloakerings- og vejområdet.

Hvorfor fortsætter de lokale politikere med at opkræve dækningsafgift fra erhvervslivet samtidig med de mange smukke ideer om at støtte erhvervslivet? Det forstår jeg simpelt hen ikke. Hvorfor afskaffer man ikke dækningsafgiften? Det vil betyde en lettelse for erhvervslivet på ca. 1,3 mia. kr.

Jeg har såmænd kigget på mit eget amt, Roskilde Amt, i denne anledning. Her har vi 4 kommuner ud af 11, der har lagt denne byrde på deres virksomheder. Det er i øvrigt 4 socialdemokratiske ledede kommuner. Da jeg har hæftet mig ved, at socialdemokratiske politikere også er i front i debatten om at forbedre kommunernes muligheder for at støtte erhvervslivet, så lad os se et synligt initiativ ad denne vej.

Som det fremgår, mener jeg, at kommunerne allerede har en lang række skruer, de kan dreje på for at støtte erhvervslivet. Jeg har hæftet mig ved, at kommunerne ikke ønsker kommunalfuldmagten ændret. Det synspunkt kan vi tilslutte os. Kommunalfuldmagten sætter grænserne for, hvad kommunerne må og ikke må. Men det, der er behov for nu, er at synliggøre disse grænser.

Vi afviser, at amter og kommuner skal kunne engagere sig i forretningsmæssige projekter. Det ville være at konkurrere med private virksomheder for skatteydernes penge. Skatteyderpenge skal heller ikke kunne finansiere underskudsprojekter, der tvinger andre arbejdspladser ud i ubillig konkurrence. Nu er det jo som absolut hovedregel også sådan, at hvis projekter er tilstrækkelig lønsomme, er der privat initiativ, som vil løfte opgaven.

Det er naturligvis af stor betydning, at der er et dynamisk og åbent samspil mellem den offentlige og den private sektor. Vi mener, det er vigtigt, at regeringen fremsætter forslag til udvidede rammer og mere klare rammer for erhvervs politisk samarbejde mellem private virksomheder og det offentlige, men vi vil fra kon-

[Karen Højte Jensen]

servativ side gerne understrege, at det offentlige engagement skal begrænses til områder, der ikke er i konkurrence med private virksomheder, og lad mig tilføje: hverken inden for eller over kommunegrænserne. Vi vil ikke give adgang til kommunal produktion eller give tilskud til enkelte virksomheder.

Som nævnt af statsministeren er der behov for at se på kommunernes deltagelse i systemeksport. I dag er der meget snævre grænser for kommunerne. På en lang række områder besidder kommunerne en betydelig viden, som, hvis vi lempede reglerne, kunne bearbejdes til nye produkter med henblik på at afhænde viden ved konsulentytelser til private virksomheder i forbindelse med eksport. Vi er åbne over for dette, men vil samtidig understrege, at vi ikke ønsker, at kommunerne får mulighed for ledelsesmæssig eller finansiel deltagelse i selskaber, der afsætter den pågældende viden.

Vi vil endvidere positivt vurdere en udvidelse af amters og kommuners mulighed for at bidrage til den nationale medfinansiering af EF-regionalfondsprogrammerne. Også her er forudsætningen dog, at der ikke sker konkurrenceforvridning.

Endvidere skal kommunerne sammen med staten kunne lave regionale erhvervsudviklingsprogrammer. Det vil give en langt bedre koordinering af den samlede erhvervsfremmeindsats i regionerne. Statslig medfinansiering af kommunale og regionale aktiviteter bør gøres afhængig af, at der foreligger et koordineret erhvervsudviklingsprogram, godkendt af Erhvervsudviklingsrådet. Jeg skal så påpege, at de kommunale aktiviteter holdes inden for de gældende regler.

Med dagsordenen lægger vi op til, at den igangværende debat fortsætter sommeren over. Regeringen skal fremsætte lovforslag til udvidede rammer for erhvervspolitisk samarbejde mellem private virksomheder, stat, kommune og amter vedrørende erhvervsudviklingsprojekter, systemeksport, regionale erhvervsprogrammer og finansiering af EF-programmer. Jeg vil gerne understrege, at vi ikke på indeværende tidspunkt detaljeret har lagt os fast på, hvorledes det nævnte samarbejde bedst udføres; der findes mange måder. Men vi lægger afgørende vægt på, at der ikke sker konkurrenceforvridning i forhold til det private erhverv.

(Kort bemærkning).

Nyrup Rasmussen (S):

Det var mere for at undgå misforståelser, at jeg godt ville bede fru Karen Højte Jensen opklare en, synes jeg, modsætning, jeg hørte mellem det, der blev sagt, og det, der står i dagsordenen. Jeg hørte fru Karen Højte Jensen sige, at kommunerne ikke under nogen omstændigheder bør deltage i forretningsmæssige projekter. Det var vist nogenlunde ordvalget, og jeg hørte også, der blev sagt: Kommunerne bør heller ikke deltage i områder, der er i konkurrence med private virksomheder, og endelig hørte jeg, der blev sagt: Kommunale aktiviteter skal holdes inden for de gældende regler.

Oprigtig talt, fru Karen Højte Jensen, i dagsordensforslaget står der, at vi skal udvide rammerne i forhold til de gældende regler, og der står endvidere i dagsordensforslaget, at vi skal prøve at udvide rammerne for erhvervsudviklingsprojekter. Hvordan harmonerer det med fru Karen Højte Jensens synspunkt om, at kommunerne ikke kan deltage i forretningsmæssige projekter? Så står der endvidere, at man kan deltage i konkurrence, men selvfølgelig ikke med den konsekvens, at der opstår konkurrenceforvridning. Hvordan harmonerer det med fru Karen Højte Jensens synspunkt om, at kommunerne ikke må gå ind på områder, der er i konkurrence med private virksomheder? Jeg spørger mere til opklaring, om der herfra gives udtryk for andre standpunkter end det, der er indeholdt i den dagsorden, der i dag er blevet foreslået.

(Kort bemærkning).

Karen Højte Jensen (KF):

Jeg skal til opklaring af hr. Nyrup Rasmussens spørgsmål henvise til, at jeg sluttede med at sige, at vi skal udvide rammerne for det erhvervspolitiske samarbejde i forhold til dagsordenen.

Erik Larsen (V):

Må jeg indlede med, at jeg synes, at det er vældig godt, at vi får denne debat i dag. Jeg synes, det er godt, fordi debatten har kørt meget ude omkring i landet; den har kørt i kommunerne, og den har også kørt i forskellige andre forsamlinger inden for erhvervslivet.

[Erik Larsen]

Derfor synes jeg, det er rart, at vi får debatten, og jeg vil godt sige, at det måske kan opfattes, som om vi i dag ønsker at gøre forskellene større. Det skal i hvert fald ikke ligge i det, jeg siger. Jeg ønsker ikke at være med til i dag at grave grøfter, men jeg synes på en måde også, at det er i dag, man ligesom skal gøre klart, hvor udgangspunktet er for de politiske partier i Folketinget. Lad os få lagt problemstillingerne frem, og lad os drøfte dem ud fra nogle saglige hensyn.

Spørgsmålet om kommunalfuldmagts begrænsninger og muligheder har man tit drøftet i kommunale kredse. Det er jo ikke noget nyt, det har man gjort næsten altid; det nye er, at det har været intensiveret meget i den seneste tid. De seneste års udvikling, hvor kommunerne har fået et større medansvar for at løse ledighedsproblemer, har selvfølgelig også påvirket debatten i kommunerne om, hvordan kommunerne i højere grad kunne gå ind i erhvervsfremme på forskellige fronter.

Der er jo mange områder, hvor kommunerne og amtskommunerne direkte kan medvirke til at lette byrder osv. for erhvervslivet. Det gælder sagsbehandling, det gælder dækningsafgifter, det gælder i det hele taget det klima, som man bygger op omkring erhvervslivet dels i kommuner og dels i amter. Det er også mit og Venstres indtryk, at der gøres ihærdige anstrengelser for at fremme disse ting, sådan at byrder og vilkår for erhvervslivet lettes, men vi kunne godt komme længere også ad den vej.

Senest har Kommunernes Landsforening udarbejdet et oplæg med forslag til, hvordan kommunerne mere direkte kunne gå ind i en aktiv erhvervspolitik. Der er i høj grad i den sag tale om, at et samarbejde med det private erhvervsliv må være det afgørende, og erhvervslivets og erhvervenes holdninger og initiativer indgår også i de overvejelser, vi her i Folketinget gør os på det område. Jeg vil gerne opfordre til, at man i de politiske partier lytter til de advarende røster, der kommer fra erhvervslivets organisationer i forhold til den debat, vi har, for det er ikke brødnid. Det er jo ud fra en helhedsvurdering, når man går ind og påpeger disse forhold omkring konkurrenceforvridning osv.

Venstre ønsker at understrege, at vi ikke ønsker, at amter eller kommuner kan gå direkte ind i virksomheder eller i selskaber med deraf følgende risiko for tab af skatteyderpenge og

med mulighed for at være med i konkurrenceforvridende virksomhed. Kommunale skatte-kroner skal efter Venstres opfattelse ikke finansiere erhvervs-mæssig produktion.

Der kan selv med de nugældende regler fremvises eksempler på, at store underskud er opstået, og at offentlige kasser har måttet holde for, og også eksempler på, at offentlig deltagelse i produktion har skubbet privat produktion ud. Disse eksempler løser ikke vore beskæftigelsesmæssige problemer, men flytter dem. Jeg skal i modsætning til hr. Nyrup Rasmussen ikke begynde at nævne selskaber her, som har haft mindre succes. Hr. Nyrup Rasmussen nævnte en del gode eksempler, men her i Folketinget skal vi også forholde os til de eksempler, som har været mindre heldige.

Det korte af det lange er, at Venstre ønsker at medvirke til andre og udvidede regler for kommuners salg af viden. Vi ønsker, at denne mulighed fremmes, således at det bliver muligt for kommuner også at stille medarbejdere til rådighed på konsulentbasis for systemekspor og til bistand i forbindelse med udvikling – ikke alene strengt begrænset til det, som i dag kan lade sig gøre.

Det kan ske og må efter vores opfattelse ske på de bevillingsmæssige betingelser, som er helt normale i den kommunale sektor, nemlig at økonomiudvalgene, hvad angår såvel udgifter som indtægter, er med i processen, sådan at man sikrer, at der er total overskuelighed ikke blot hos de politisk valgte, men også hos borgerne. Jeg synes, det er meget vigtigt at understrege, at det trods alt er sådan, at vi skal sikre, at dels de folkevalgte og dels borgerne har mulighed for hele tiden at have indsigt i, hvad det offentlige på disse punkter opererer i.

Venstre ønsker gerne at forbedre både kommuners og amters mulighed for at medfinansiere EF's regionalprogrammer. Disse midler vil først og fremmest komme de erhvervs-mæssigt svage områder til gode, og det er ikke acceptabelt, at penge fra EF ikke udnyttes optimalt i disse områder. Derfor vil vi gerne understrege vores fulde opbakning til nye og måske bedre muligheder.

Vi vil med hensyn til såvel lokale som regionale erhvervsudviklingsprogrammer medvirke til at forbedre koordinationsmulighederne. Vi ønsker også at være med til at begrænse det samlede ressourceforbrug på det område, og

[Erik Larsen]

hvis man går ind i det med samarbejde for øje, kan vi nok på disse områder få en bedre udnyttelse af initiativerne.

Venstre kan, som det blev sagt, støtte det dagsordensforslag, som er stillet, og jeg skal udtrykke, at vi også vil arbejde positivt i den kommende tid for at finde løsninger, der samlet set kan være med til at udnytte de ressourcer, vi også har i en velfungerende offentlig sektor, til gavn for alle.

(Kort bemærkning).

Rahbæk Møller (SF):

Hr. Erik Larsen nævnte, at der er en række uheldige eksempler på kommunale erhvervsaktiviteter, ligesom der er gode eksempler, og det vil jeg da ikke bestride. Jeg vil godt spørge hr. Erik Larsen, om det ikke gælder for enhver form for erhvervsaktivitet, at noget lykkes og noget ikke lykkes.

Ligesom det, at nogle private virksomheder går ned, selvfølgelig aldrig kan være en begrundelse for at forbyde private virksomheder, kan det, at ting lykkes mindre godt, ikke være en begrundelse for at forbyde, at kommunerne udnytter deres ekspertise. Det kan være en begrundelse – og er en begrundelse – for, at vi ikke tillader kommunalt driftstilskud til virksomheder, for ingen af os ønsker kommunale underskudsforetagender, men det kan ikke i sig selv være en begrundelse for, at man ikke tillader kommunerne at udnytte den ekspertise, de har.

(Kort bemærkning).

Nyrup Rasmussen (S):

Jeg synes, jeg hørte en grundtone i hr. Erik Larsens indlæg, som egentlig gav udtryk for: Lad os nu se på de praktiske rammer. Sådan fortolker jeg det, og jeg vil da gerne spørge, om jeg har fortolket det rigtigt. Jeg hørte heller ikke, at der blev sagt nej til mulighederne for at etablere udviklingsselskaber.

Sådan nogle kender vi jo i forvejen i dag. Vi kender dem i diverse messecentre, og jeg kan endda komme i tanker om et helt tilfældigt valgt amt lidt vestpå, hvor en tidligere Venstreborgmester var initiativtager til, at den pågældende kommune blev aktionær i det pågældende selskab, og det er gået fremragende siden. Det ved hr. Erik Larsen også.

Derfor er mit spørgsmål til hr. Erik Larsen: Er det egentlig ikke således, at det, der må være forpligtelsen for os alle efter debatten her i dag, er at prøve at udmønte fornuftige udvidede rammer for selskabsdannelse dér, hvor det er fornuftigt at det sker? Sådan hørte jeg det, og det vil jeg bede om at få bekræftet eller i givet fald afkræftet.

(Kort bemærkning).

Erik Larsen (V):

Må jeg allerførst sige til hr. Rahbæk Møller, at selvfølgelig er jeg bekendt med, at der i al virksomhed og foretagsomhed er noget, der går godt, og også noget, der går skidt. Når jeg nævnte det, som er gået skidt eller mindre godt, ved denne lejlighed, er det, fordi jeg har et ønske om, at vi ikke glemmer at tage ved lære af de ting, som gik skidt eller mindre godt.

Jeg appellerer om, at man har øjnene åbne for de risici og de ting, som er gået galt, at man har det med i sine overvejelser, og at man ikke kun som hr. Nyrup Rasmussen fokuserer på de positive ting. Jeg ved også, at hr. Nyrup Rasmussen selvfølgelig er villig til også at debattere de ting, der er gået skidt.

Må jeg så sige til hr. Nyrup Rasmussen, at Venstre ikke går ind for, at man i kommuner og amter kan gå ind i selskabsdannelser, som ligger uden for det, en kommune skal beskæftige sig med ifølge lovgivningen. Det vil jeg gerne slå fast. Der er ikke tale om, at vi går ind for, at der skal være snævrere rammer, end der er i dag. Jeg går ud fra, at de rammer, man har i dag, er på lovlig grund. Det vil jeg i hvert fald indtil videre tage som en selvfølge.

Poul Nødgaard (FP):

SF har ønsket en præcisering af, hvilke rammer der bør være for kommuners og amters deltagelse i erhvervsvirksomhed. Dette spørgsmål kan i meget høj grad kædes sammen med den meget omtalte kommunalfuldmagt, der, som den er nu, på ganske god vis sætter velkendte og begrænsede rammer for det offentliges aktiviteter.

Flere vil sikkert nu sige, at der ikke skal røres ved kommunalfuldmagten, men jeg føler mig overbevist om, at SF's forespørgselsdebat har til formål at udhule kommunalfuldmagten, hvilket kan komme til at betyde, at den offentlige sektor stille og roligt tager flere og flere opgaver fra den private sektor.

[Poul Nødgaard]

Nej, lad os gå den stik modsatte vej, og lad os for alvor give os til at privatisere, sådan at den offentlige sektor overlader flere og flere af sine opgaver til den private sektor, der har stor erfaring i udførelse af alle slags opgaver. Offentlige opgaver, der overlades til udførelse i den private sektor, vil blive løst mere effektivt og billigere, hvilket de indtil nu indhøstede erfaringer er et klart bevis på.

Fremskridtspartiet vil under ingen omstændigheder medvirke til en udvidelse af kommunalfuldmagten, der vil betyde, at det offentlige overtager flere og flere opgaver, hvilket helt givet i sidste instans vil betyde, at skatteskruen får en ekstra tand.

Kommunaludvalget og Erhvervsudvalget har den 14. marts været til møde med Kommunernes Landsforening, og debatten i dag er jo en opfølgning af det materiale, som KL har udarbejdet. Det kan da ikke udelukkes, at det på enkelte punkter kan være berettiget at foretage nogle småjusteringer, som det vil føre for vidt at komme ind på i denne debat. Derfor vil jeg bruge min taletid på det helt overordnede, nemlig forholdet mellem den private og den offentlige sektor.

Det er Fremskridtspartiets grundlæggende opfattelse, at den offentlige sektor kun skal tage sig af de nuværende, velkendte opgaver og så ellers lade den private sektor om at løse alle øvrige opgaver.

Fremskridtspartiet er ikke imod et tæt samarbejde mellem den private og den offentlige sektor, men vort parti har den opfattelse, at et sådant samarbejde ikke skal bestå i, at den offentlige sektor under nogen form driver erhvervsvirksomhed i samarbejde med den private sektor. Nej, samarbejdet skal efter vor opfattelse bl.a. bestå i, at vi som politikere siger, at det skal gøres lettere at drive erhvervsvirksomhed i Danmark, og dette gøres ikke ved at irritere erhvervslivet med unødvendig lovgivning, eksempelvis om afgifter og lign.

Det helt centrale i dagens debat er efter min opfattelse, om danske kommunalpolitikere skal sætte skatteyderpenge på erhvervsprojekter. Svaret er og bliver et rungende nej. Hvis amter og kommuner får lov til at gå ind i forretningsmæssige aktiviteter, er der en overhængende fare for, at skatteyderne kommer til at finansiere en række underskudsprojekter for tid og evighed, bl.a. fordi man ikke kan forestille

sig, at en kommune eller et amt går konkurs. I øvrigt vil jeg gerne fremhæve, at kommunernes økonomiske situation i øjeblikket er særdeles vanskelig, idet skattegrundlaget ganske enkelt smuldrer set i forhold til de nuværende kommunale aktiviteter.

En af de væsentligste ting, der har ført os frem til debatten i dag, er ønsket om, at den private sektor i højere grad skal kunne udnytte den ekspertise, som det offentlige besidder på en række områder. Fremskridtspartiets svar herpå er ganske enkelt og logisk, at det private erhvervsliv enten må ansætte de pågældende medarbejdere, eller at disse veluddannede medarbejdere i kommuner og amter får orlov fra deres stilling i det offentlige i en kortere eller længere periode og lader sig ansætte i det private erhvervsliv. Så enkelt kan tingene beskrives.

Fremskridtspartiet vil i de kommende måneder – og det vil jeg gerne understrege – benytte enhver given lejlighed til at fortælle befolkningen og ikke mindst vort erhvervsliv, hvilken farlig vej Folketinget vil betræde, såfremt den offentlige sektor skal til at udvide sine aktiviteter med fare for, at skatteplagede borgere skal betale endnu mere i skat. Derfor advarer Fremskridtspartiet kraftigt imod hovedideen om at ændre kommunernes og amternes mulighed for at indgå i yderligere aktiviteter.

Dette synspunkt burde efter Fremskridtspartiets opfattelse kunne deles ikke mindst af de borgerlige partier, men de er måske, når alt kommer til alt, ikke så borgerlige, at det gør noget. Hvis offentlig styring og deltagelse i det private erhvervsliv var af det gode, ville det gamle Østtyskland jo have været et sandt paradys på Jorden. Danmark skal tage ved lære af andres fejl og ikke selv begå dem. Lad ikke dette ske. Afgørelsen er og bliver Folketingets.

Det var det, der stod i mit manuskript. Jeg vil gerne tilføje, at for mig har debatten klart vist, at der er en afgrund til forskel på, hvad regeringen mener, og hvad S og SF mener, og jeg ser med spænding frem til, om de kan blive enige om en lovgivning på grundlag af den dagsorden, der er foreslået. Jeg har mine stærke tvivl, når vi kommer frem til målstregen.

Til slut vil jeg gerne på mit partis vegne fremsætte et forslag om motiveret dagsorden, og det lyder således:

Forslag om motiveret dagsorden.

[Poul Nødgaard]

»Folketinget opfordrer regeringen til inden 1. november 1991 at fremsætte forslag til en dynamisk og fremadrettet erhvervs politik med udgangspunkt i

- hurtigere ekspedition af erhvervsansøgninger til offentlige myndigheder,
- færre restriktioner på erhvervslivet,
- lavere erhvervsudgifter til det offentlige,
- privatiseringer og afvikling af offentlig deltagelse i produktion og service.

Folketinget går herefter over til næste sag på dagsordenen.«

(Dagsordensforslag nr. D 20).

Jeg vil gerne tilføje, at jeg ikke kan være i tvivl om, at alle borgerlige politikere stemmer for denne dagsorden.

Anden næstformand (Ivar Hansen):

Der er nu fremsat følgende forslag om motiveret dagsorden: (se ovenfor). Dette dagsordensforslag indgår nu i forhandlingen.

Sonja Albrink (CD):

Der har i den seneste tid været en livlig debat vedrørende spørgsmålet om kommuners og amters rolle i erhvervs politikken.

Kommuner og amtskommuner har inden for afgrænsede områder mulighed for at bidrage til den regionale og lokale erhvervsudvikling. Derfor er det også i de senere år sket i et stigende omfang, at kommuner og amter har engageret sig i erhvervsudviklingsaktiviteter.

Den 14. marts afholdt Kommunernes Landsforening et møde, hvortil som sagt Folketingets Erhvervsudvalg og Kommunaludvalg var inviteret. Mange synspunkter kom frem på dette møde, dog var ét generelt: Der er brug for nogle rammer for kommunal erhvervs politik og systemeksport, der kan gavne erhvervsudviklingen og eksporten og styrke det samarbejde mellem offentlig og privat sektor, som er nødvendigt for at få de rigtige vilkår. Trygheden for kommunalpolitikere er også noget, vi må tage med, når lovforslaget til efteråret skal udformes og vedtages.

Hvad er det så for områder, vi kan lave systemeksport på? Det er især inden for miljøområdet og energiforsyningen, men så sandelig også på socialområdet, specielt inden for børne- og ældreområdet. Jeg tror ikke, der er behov for at ændre kommuners og amtskommuners adgang til at iværksætte erhvervsudvik-

lingsaktiviteter i henhold til den såkaldte kommunalfuldmagt, men det er jo også noget, vi må se på til den tid.

Derimod er der grund til at afgrænse og præcisere de områder, hvor kommuner og amtskommuner kan drive erhvervs virksomhed. Formålet hermed er bl.a. at undgå uhensigtsmæssig knopskydning samt at give virksomhederne større klarhed over, hvor kommuner og amtskommuner kan drive erhvervs virksomhed. Vi må også se at få nogle lovrammer, så der ikke skal lovgives, hver gang en sag dukker op. Her tænker jeg selvfølgelig specielt på Symbionsagen.

Kommunerne og det offentlige må ikke producere, og de må ikke deltage i produktionsselskaber, men det offentlige skal kunne stille ekspertise til rådighed – det, vi kalder at blåstemple – over for udlandet ved deltagelse f.eks. i udviklingsselskaber. Man kunne sætte f.eks. 1 mio. kr. som maksimum for et udviklingsselskabs aktiekapital. Det offentlige kunne så indskyde en del heraf. Det er da, hvad man må kalde en begrænset risiko. Det offentlige må ikke deltage i et selskab, der indgår forretningsmæssige kontrakter, kun i udvikling.

Det er mit håb, at vi, når industriministeren til efteråret kommer med sit lovforslag, kan afgrænse disse mange spørgsmål og tage stilling til de mange problemer, således at der skabes og etableres de bedste betingelser for, at samarbejde mellem kommuner, amter og det danske erhvervsliv kan fungere. Der er tale om at skabe nye arbejdspladser, først og fremmest i den private sektor. Kommunerne skal ikke overtage de opgaver, som erhvervslivet kan løse meget bedre.

Centrum-Demokraterne hilser med stor tilfredshed den store enighed, der har vist sig at være om i hvert tilfælde at komme i gang med det arbejde og løse de opgaver, som vi gerne vil løse på det område. Vi synes også, det er dejligt, at vi næsten alle kan tilslutte os den foreslåede dagsorden – og hermed har jeg jo allerede tilkendegivet, at CD kan stemme for den.

(Kort bemærkning).

Poul Nødgaard (FP):

Det, der kalder mig på talerstolen, er fru Sonja Albrinks udtalelse om, at man godt kunne acceptere, at en kommune kunne skyde et eller andet beløb ind i et udviklingsselskab. Der blev nævnt 1 mio. kr.

[Poul Nødgaard]

Nu tager vi det som eksempel. Det materiale, vi har fået fra Kommunernes Landsforening, bygger på, at en kommune højst skal indskyde 49 pct., så jeg forestiller mig, at det f.eks. er 490.000 kr. Mit spørgsmål til fru Sonja Albrink er så: Hvis dette erhvervs- eller udviklings-selskab, eller hvad det nu kaldes, går konkurs, hvem hæfter så under konkursen? Har det offentlige kun mistet de 490.000 kr., eller hæfter man i konkursboet også med skatteydernes penge? Hvis man ikke gør det, kan man så være bekendt som kommune, at en konkurs påfører nogle uskyldige mennesker, der har noget til gode i den virksomhed, et kæmpetab, som de aldrig får hjem?

Jeg synes, det er en meget farlig vej, CD her har betrådt, og jeg tvivler på, om CD kan overskue konsekvenserne af den udtalelse, der er fremsat her fra talerstolen.

(Kort bemærkning).

Sonja Albrink (CD):

Jeg synes ikke, vil jeg starte med at sige, at CD har betrådt en farlig vej. Jeg nævnte et beløb, men jeg sagde også, at det er noget, vi må se på i udvalget.

Det er klart, at vi må se på det i udvalget. Det er ikke meningen, at man skal producere for skatteborgernes penge, det er helt klart. Men det er altså noget, vi må se på i udvalget. Jeg har heller ikke snakket om procenter. Det må være et udvalgsspørgsmål til sin tid, når lovforslaget fra industriministeren foreligger.

(Kort bemærkning).

Poul Nødgaard (FP):

Jeg anser ikke mit spørgsmål for besvaret, for det, jeg spurgte om, og som jeg gerne vil bede om et svar på, hvis det kan lade sig gøre, er, om CD vil gå med til, når et erhvervs- eller udviklings-selskab går konkurs, at kommunerne bare kan trække sig ud og sige: Vi har tabt vores indskudskapital, men derudover er vi for resten fuldstændig ligeglade med det foretagende dér, det er ikke vores bord.

Det er et klart og kontant spørgsmål om, hvorvidt skatteyderne skal betale for fejlslagne projekter. Det vil jeg gerne udbede mig et svar på, for det er ganske centralt at få afklaret, inden man bevæger sig ud i at stemme om en dagsorden, som jeg er helt sikker på vil give en

bunke ballade, når den til sin tid skal udmøntes i lovgivning.

Lone Dybkjær (RV):

Jeg kan ikke love, at jeg vil være munter. Jeg vil godt starte med at takke statsministeren for redegørelsen, som jeg da heldigvis synes rummede nogle positive signaler. Jeg skal så i øvrigt komme med nogle generelle bemærkninger til det, statsministeren sagde, og også sige nogle konkrete ting til statsministeren.

Jeg synes nemlig omkring det generelle, at der er en underliggende tone om, at vi skal passe på. Det kan der selvfølgelig i visse sammenhænge være god grund til, men den offentlige sektor må altså endelig ikke udvikle sig for meget og må ikke drive erhvervsvirksomhed, og regeringen ønsker at reducere den danske offentlige sektors størrelse, og regeringen ønsker at præcisere grænser, og regeringen tager til efterretning, at kommuner og amtskommuner vil afprøve grænser, og det må vi så, som jeg sagde, tage til efterretning.

Nu skal vi ikke have en generel diskussion om den offentlige sektor i dag, men jeg synes og har altid gjort det, at K og V's evindelige omkvæd om den offentlige sektors størrelse er demotiverende for de mennesker, der er ansat i den offentlige sektor. Det vil jeg godt sige til statsministeren. Det var sådan set også min oplevelse, da jeg selv sad i regeringen, at de evindelige udsagn om den offentlige sektors størrelse faktisk ikke havde nogen særlig gunstig effekt på de mennesker, der var ansat i den offentlige sektor, for det er en slags diffust angreb, som man i virkeligheden, når det kommer til stykket, ikke rigtig kan forholde sig til.

Jeg synes, at den diskussion, vi bør føre, er: Hvad er det, den offentlige sektor er velegnet til, og hvad er det, den offentlige sektor ikke er velegnet til? Hvad kan vi derfor placere i den offentlige sektor, og hvad skal placeres i den private sektor? Lad os prøve at se, om vi ikke ad den vej igen kan skabe dynamik og kreativitet og lyst til at være ansat i den offentlige sektor, så det igen kan blive attraktivt at være i den offentlige sektor. Jeg synes, det er utrolig kedeligt at høre, at mennesker simpelt hen ikke synes, at de kan være bekendt at sige, at de er ansat i den offentlige sektor, og det tror jeg dybest set ikke er til gavn for sektoren og dermed heller ikke for os som politikere.

[Lone Dybkjær]

Videre vil jeg godt sige, inden jeg tager fat på det konkrete, at jeg synes, det er vigtigt ved denne debat – og dér er jeg meget enig med Venstres ordfører, hr. Erik Larsen – at vi nu får præciseret synspunkterne. Vi er ikke enige om det hele, det er der ingen tvivl om. Vi har heldigvis kunnet blive enige om en fælles dagsorden, som også De Radikale, som det fremgår, tilslutter sig.

Men vi ved godt, at der er uenigheder bag det, og denne debat er velegnet til at afklare de uenigheder, så vi kan få afklaret, hvor flertallet ligger, og sådan at vi kan få nogle konkrete love og paragraffer at rette os efter, frem for den tilstand, som vi har i dag, hvor vi udmærket godt ved, at vi bøjer lidt rigeligt på tingene. Det, der foregår, er overhovedet ikke ulovligt, men alligevel er det, hvad vi alle sammen vil kalde et mere eller mindre gråt område, og jeg synes, at det vil være nyttigt, at vi får tingene præciseret.

I den forstand er jeg enig med regeringen i, at det skal præciseres, men jeg synes også, at det er nyttigt, at man gør sig klart, at der nok er et flertal for udvidede rammer. Sådan som jeg har hørt talerne, er S og SF og muligvis også Centrum-Demokraterne, men i hvert fald S og SF, og jeg kan sige også Det Radikale Venstre, tilhængere af, at der kommer nogle udvidede rammer i forhold til i dag.

Jeg er enig med statsministeren, når statsministeren i sit svar siger, at kommunalbestyrelser ikke er valgt til at drive erhvervsvirksomhed, men heldigvis er der nogle, der er ret egnede til det. Jeg vil da også godt føje til, at meget ofte oplever vi selvfølgelig, at når politikere blander sig, går det galt. Jeg vil sige, at det gælder nu nok navnlig, når Christiansborgpolitikere blander sig i erhvervsvirksomhed; så er der alle mulige tegn på, at det ikke går godt. Jeg er også enig med statsministeren i, at vi ikke skal have en kommunal produktion, og også enig i de udvidede rammer, der trods alt er i statsministerens svar, for et samarbejde mellem det offentlige og erhvervslivet.

Men der er to ting, som jeg ikke er enig med statsministeren i; det ene er noget, statsministeren siger, og det andet er noget, statsministeren ikke nævner noget om.

Det første er, at »regeringen har ingen tanker om at give kommunerne mulighed for at indskyde kapital i private systemeksportselskaber eller indtræde i deres bestyrelse. Det vil uund-

gæligt føre til, at der åbnes for uacceptabel spekulation for skatteydernes penge«. Jeg er ikke enig i, at det uundgåeligt vil føre til, at der åbnes for uacceptabel spekulation for skatteydernes penge, og vi er heller ikke enige med regeringen i, at der ikke skal være mulighed for, at kommunerne kan få lov til at indskyde kapital i private systemeksportselskaber eller indtræde i deres bestyrelse.

Vi forestiller os ikke systemeksportselskaber med store kommunale kapitalbidrag. Vi forestiller os heller ikke, at den kommunale andel nødvendigvis er oppe mod 49 pct., sådan som kommunerne selv har foreslået. Meget mindre kan sagtens lade sig gøre, og for meget mindre kan vi også få det nødvendige samarbejde.

Men vi tror, det er en god ting, at man får disse muligheder, for det viser sig i praksis, at der er behov for, sådan som statsministeren også er inde på, at staten kan give et o.k. i nogle sammenhænge, når man er ude at snakke med andre lande, som er opkøbere af det, vi kalder de inden for den offentlige sektor. Der er det kedeligt, hvis den offentlige sektor ikke kan være mere direkte repræsenteret, og det skaber en masse bureaukrati. Og det ved vi jo i hvert fald at statsministeren ikke er tilhænger af, for det siger statsministeren da ved forskellige lejligheder at statsministeren ikke er.

Jeg tror derfor, at det kunne være et net lille afbureaukratiseringsforslag, hr. statsminister, hvis man tillod sådanne systemeksportselskaber. Jeg tror i virkeligheden, det ville fjerne utrolig meget papirusseri, hvis vi fik lidt klare linjer på dette område.

Det andet er udviklingselskaber, som Det Radikale Venstre faktisk mener kan være en god ting. Igen er der her ikke tale om, at man skal lave nogle dramatisk store selskaber, blot et udviklingselskab, som kan definere nogle rammer for, hvordan private erhvervsvirksomheder kan gå med.

Vi har på linje med andre ordførere studeret DSB, fordi vi jo er – det er en speciel bemærkning til Socialdemokratiet – ægte optaget af den kollektive trafik, og indimellem ville vi i og for sig også godt ofre en enkelt bilbro, hvis vi kunne få noget mere kollektiv trafik.

Vi mener altså, at DSB konkret skal have mulighed for at gå med, og vi synes derfor, det var kedeligt, at regeringen i 1986 trak det aktstykke, der var om, at DSB kunne gå med i et system-

[Lone Dybkjær]

eksportselskab. Vi vil se på, hvilke muligheder der kan være for at få det genoptaget, ligesom vi vil kigge på muligheder for at etablere et udviklingsselskab på dette område, hvis der er behov for det.

Jeg kunne som et konkret eksempel nævne, at vi f.eks. skal have en række nye S-tog i hovedstaden, og jeg synes, det ville være en god idé, hvis den offentlige sektor gik med og definerede, hvordan man kunne forestille sig at de S-tog skulle se ud, og så i samarbejde med private – jeg ved jo også, at statsministeren er meget optaget af hovedstadens udvikling – kunne skabe en udvikling inden for S-togsområdet. Vi mener, at man på den måde med et konkret eksempel kunne sætte en udvikling i gang.

Med andre ord: For os drejer det sig om at give den offentlige sektor lejlighed til at optræde som, hvad vi kunne kalde kvalificeret køber, og i samarbejde med erhvervsvirksomheder at få defineret, hvordan man kan skabe noget systemeksport og noget udvikling. Vi tror, det vil være nyttigt med nogle små selskaber, der kan danne rammen for det, men jeg vil gerne understrege, at det ikke er meningen, at der ad denne vej skal skabes hverken kommunal eller statslig produktion; det tror vi hverken kommunerne eller staten er særlig velegnede til i de allerfleste tilfælde.

Jeg vil også godt understrege, at det ikke er på alle områder, staten og kommunerne skal gå med, og det er ikke noget tilfælde, at jeg nævnte S-tog og ikke f.eks. medicinområdet. Vi mener, der er nogle ganske bestemte områder, hvor der er nogle særlige muligheder.

Jeg skal slutte med at sige, at jeg synes, det er godt, at vi har kunnet få lavet en dagsorden i fællesskab. Vi håber, at industriministeren, når industriministeren fremsætter sit forslag, også har lyttet til de forskellige ordførertaler, der har været, og har noteret sig nogle områder, også dem, hvor industriministeren måske ikke selv nødvendigvis kan stå bag forslagene. Alligevel vil vi håbe på, at industriministeren vil bidrage, sådan at vi får nogle ordentligt gennemarbejdede forslag, så vi ikke fra oppositionens side skal komme med nogle teknisk ikke så gode bidrag som dem, der vil være mulighed for, hvis industriministeren selv sætter sig i spidsen for sagen.

(Kort bemærkning).

Kim Behnke (FP):

Jeg er sikker på, at der er mange rundt omkring, der med interesse har hørt på fru Lone Dybkjærs foredrag om den offentlige sektors fortræffeligheder, men ligefrem at bruge den formulering, at det kunne være på sin plads, at det offentlige definerede nogle S-tog osv., provokerer mig til at stille det her spørgsmål til fru Lone Dybkjær:

Hvis nu vi forestiller os, at det på det tidspunkt, hvor evolutionen var nået så langt, at menneskene opfandt hjulet, havde været op til politiske forhandlinger, forlig, udvalgsarbejde, embedsmandsrapporter osv. at afgøre, hvordan hjulet skulle se ud, sådan at man var helt sikker på, at det levede op til alle sikkerhedskrav, og at det levede op til de standarder og normer, man på daværende tidspunkt kunne forestille sig i forbindelse med det, et hjul skulle bruges til, tror fru Lone Dybkjær så virkelig, at der nogen sinde var opfundet så meget som et eneste hjul?

Eller sagt på en anden måde: Hvorfor tror fru Lone Dybkjær, at specielt den offentlige sektor, politikere og embedsmænd, er kvalificeret til at afgøre i dette tilfælde udformningen og tilrettelæggelsen af S-tog? Der er ingen eksempler på, at staten eller den offentlige sektor er i stand til at gøre noget bedre end private.

Det kan virke provokerende på nogle at sige det så hårdt, men jeg siger det alligevel i håbet om, at der er nogle, der giver mig bare ét eksempel på noget, som den offentlige sektor er bedre til end den private sektor. Der har ingen eksempler været endnu i dag, så jeg efterlyser, at der kommer sådanne eksempler.

(Kort bemærkning).

Klaus Hækkerup (S):

Hr. Kim Behnke spørger om eksempler på, at den offentlige sektor er bedre til at løse opgaver end den private. Jeg vil godt sige, at det bestemt ikke er formålet med det dagsordensforlag, vi har fremsat. Formålet er at få et samarbejde, der kan fremme dansk erhvervsliv og danske eksportmuligheder.

Lad mig nævne et lille eksempel: I et af de autonome områder i Sovjetunionen ønsker man at udbygge sin naturgasforsyning. Man retter henvendelse til Hovedstadsregionens

[Klaus Hækkerup]

Naturgas for at få konsulentbistand til, hvordan man i givet fald kan gøre det. HNG peger på en entreprenør, som er aktivt interesseret, man tager over og kontakter dem, og entreprenøren får en aftale med HNG som underrådgiver. Tilbage er så spørgsmålet om, at man skal finansiere udbygningen. Det skal russerne selvfølgelig gøre. Russerne skal gøre det ved at sælge træ på verdensmarkedet, og for at kunne gøre det ønsker de at lave et finansieringsselskab, et anpartsselskab, der skal bestyre en konto i Danmark. Selskabet skal oprettes i Danmark, være dansk, selskabet skal modtage indtægterne for det træ, russerne sælger, og pengene skal derefter udbetales til entreprenøren i overensstemmelse med de arbejdsopgaver, han udfører i Sovjetunionen. Det er en betingelse fra russernes side, at der er en offentlig dansk myndighed med i det finansieringsselskab. Det siger indenrigsministeren nej til.

Hvis ikke der på det her område havde været et statsligt gasforsyningsselskab, der kunne være gået med, måtte man altså have sagt nej til den eksportopgave, sagt nej til den entreprenøropgave, og jeg vil gerne spørge Fremskridtspartiet: Hvor mange af den slags opgaver mener Fremskridtspartiet egentlig Danmark har råd til at sige nej til? Hvor mange gange skal vi afvise eksportmuligheder og valutaindtjening på grund af stive og dogmatiske forestillinger? Kan vi få et ordentligt svar på det fra Fremskridtspartiet?

(Kort bemærkning).

Lone Dybkjær (RV):

Til Fremskridtspartiet vil jeg sige, at det selvfølgelig ikke undrer mig, at Fremskridtspartiet begynder forfra og starter ved hjulet; det gør Fremskridtspartiet jo på så mange punkter. Men det kedelige ved det er, at hr. Kim Behnke ikke har forstået, hvad det egentlig var, jeg ville sige med det. Det kan jeg jo så håbe på at andre har.

Det var ikke meningen, at den offentlige sektor skulle lave produktion – det sagde jeg netop – men det var meningen, at den offentlige sektor skulle optræde som kvalificeret køber, og det vil sige, at den offentlige sektor skulle definere sine krav.

Nu ved jeg, at hr. Rahbæk Møller vil gå op og nævne en lang række eksempler, men lad mig tage et af eksemplerne, som jeg så tager fra

hr. Rahbæk Møller, fordi det sådan set er et fælles eksempel. Det er inden for medicinteknik, medicoteknikområdet, høreapparatusindustrien.

Vi havde overhovedet ikke haft en høreapparatusindustri af det niveau, som vi har i dag, hvis den offentlige sektor ikke havde defineret, at mennesker, der var døve eller tunghøre, og som kunne hjælpes med et høreapparat, skulle have et. Det har så skabt en basis for eksportvirksomheder inden for dette område, hvor det jo er sådan, at man eksporterer mere end 90 pct. og til hele verden.

Det er et meget godt eksempel på, at den offentlige sektor definerer, og så sker der en udvikling i det private erhvervsliv, og det er det, jeg forestiller mig at der også skal ske her.

Når jeg mener, at der kan være basis for at lave en udviklingssektor, så er det, fordi jeg tror på, at der i samarbejdet mellem den offentlige og den private sektor i et sådant lille selskab skabes noget særligt, fordi det er to forskellige parter, der mødes. Det er ikke sådan, at det er den ene part, der siger noget, og den anden part, der står med sit; man mødes netop på tværs af grænserne. Det kan skabe ny kreativitet, og det var egentlig det, jeg mente med det. Men hr. Rahbæk Møller, forstår jeg, vil nævne nogle flere eksempler.

(Kort bemærkning).

Rahbæk Møller (SF):

Ja, jeg vil godt nævne nogle. Der er altså høreapparatusindustrien; jeg kan nævne et eksempel som Radiometer, hvis succes i høj grad skyldes samarbejdet med Rigshospitalet og dets ekspertiseudvikling af apparatur. Jeg kan nævne NKT og hele dets lyslederproduktion og – hvad der måske er vigtigt – elektronik i forbindelse med lysledere. Det skyldes samarbejde mellem NKT, Jydsk Telefon, Telestyrelsen og Elektromagnetisk Institut på DTH.

Jeg kan nævne en række eksempler, desværre for få i Danmark. Det er et af vore problemer, at man ikke har satset nok på det område i forhold til andre lande.

Men jeg vil godt føje til, at denne mulighed er afskaffet. Denne mulighed for ved hjælp af udviklingskontrakter at bruge offentlig ekspertise til at fremme – bidrage til eller fremme – produktionen i den private sektor blev stoppet i den sorte september i 1989, da Fremskridtspartiet fik indflydelse på finansloven.

[Rahbæk Møller]

Det er interessant, at Forskningsudvalget netop har besøgt en række virksomheder for at spørge dem, hvad de forsker i, og hvad der kunne få dem til at forske mere. Det middel, alle nævner og alle nævner som det vigtigste, er udviklingskontrakter og udviklingsfonde, samarbejde mellem den private og den offentlige sektor. Det er det budskab, der kommer fra den avancerede industris side. Vi ved det af erfaring.

(Kort bemærkning).

Nyrup Rasmussen (S):

Det var også hr. Kim Behnke, der kaldte mig herop – i forlængelse af det, fru Lone Dybkjær var inde på.

Helt bortset fra de små historier om hjulets opfindelse og andet – det var jo i øvrigt også en udviklingsproces, hr. Kim Behnke – er jeg helt sikker, at vi godt kunne have fundet en ramme omkring den offentlige sektor allerede på det tidspunkt, men lad det nu ligge.

Det, der er problemet omkring S-toget, som hr. Kim Behnke spurgte om, er, at de private producenter af S-tog ikke kan udvikle nye koncepter for S-toget, som andre lande vil købe, hvis de ikke i et samarbejde med DSB kan få udviklet netop det samspil mellem det omfattende erfarings sæt, DSB har opbygget, og hvordan det omsættes i praktisk produktionovre i produktionssektoren.

Det er formålet, hr. Kim Behnke. Formålet er ikke at udkonkurrere nogen, formålet er at komme til at samarbejde for at få nogle nye eksportordrer. Det, der tales om her, er et konkret udviklings selskab, hvor netop de to parter kan finde hinanden i opbygningen af det erfarings sæt, der gør, at den private virksomhed kan producere dette S-tog ikke alene til Københavns udvikling, men egentlig også til et utrolig spændende fleksibelt koncept, som gør, at en række andre lande pludselig kan komme på banen. Og på det felt vil jeg gerne sige til hr. Kim Behnke: Takket være, at vi muligvis kan få dette samarbejde til at fungere, kan vi faktisk komme 3, 4, 5 år foran konkurrencemæssigt i forhold til andre lande.

Må jeg slutte med at nævne, at i et land som USA, som jeg ved at hr. Kim Behnke jo ofte har en særlig positiv holdning til – hvad vi jo er mange på mange felter der har – har der i over 30 år eksisteret en lovgivning, som giver offent-

lige myndigheder mulighed for at indskyde midler i udviklingsselskaber og specialiserede ventureselskaber, og det har der naturligvis, fordi der er gode argumenter derfor, og fordi det er et godt ekstra rygstød for afsæt for privat foretagsomhed og afsæt for ordentlig, fornuftig produktion og beskæftigelse.

(Kort bemærkning).

Kim Behnke (FP):

Det var da godt, at hele salen ikke var faldet helt i søvn.

Først til hr. Klaus Hækkerup, som meget præcist ville have at vide, hvor mange ordrer Fremskridtspartiet ville forhindre at der kom på danske hænder. Hvis en dansk virksomhed af egen drift ønsker at træffe aftale med en kommune, en amtskommune eller for den sags skyld en statsinstitution om at tilkøbe sig ekspertise, så skal vi være de sidste til at beklage det, men når man læser baggrundsmaterialet for den debat, der er i dag, og når man læser nogle af de intentioner, der er blevet redegjort for vedrørende den dagsorden, der skal stemmes om, så er det, vi har en mere end begrundet mistanke om, at det mange steder ikke bliver erhvervslivet, der tager initiativet. Nej, initiativet bliver fra kommunens side, og så er det, det efter vores mening begynder at blive problematisk.

Når både fru Lone Dybkjær og hr. Rahbæk Møller nævnte en række eksempler med høreapparater og lysleder kabler osv. som gode eksempler på, hvor fremragende det var, når den offentlige sektor samarbejdede med den private sektor, så må man jo sige, at desværre kan det hverken afprøves her i salen eller i det praktiske liv, om de pågældende produkter aldrig var blevet udviklet og aldrig var blevet fremstillet, ud fra den påstand, disse ordførere kom med: at det var på grund af den offentlige sektors engagement, at produkterne var blevet udviklet. Min påstand vil være, at det akkurat lige så godt kunne have fundet sted i rent privat regi.

Hr. Nyrup Rasmussen er så begejstret for DSB og DSB's mulighed for at hjælpe til med S-togsfabrikation osv. Ja, hurra, hurra, men skattekysterne betaler jo regningen. DSB er jo et foretagende, der er opført på finansloven med et minus på 3,9 mia. kr., så den danske skatteyder, herunder hele den danske produktionssektor osv., er med til via skattereglerne og via sub-

[Kim Behnke]

sidierne til DSB at understøtte det, der foregår i DSB, og det er altså ikke noget, der har med hverken fri konkurrence eller et fornuftigt samarbejde at gøre.

Indenrigsministeren (Thor Pedersen):

Jeg føler mig nødsaget til at sige om hr. Klaus Hækkerups eksempel på, at man har måttet sige nej til handelsaftaler – i dette tilfælde med HNG – at det ikke er korrekt.

Indenrigsministeriet sagde ikke nej til det, der var ønsket, men måtte konstatere, at det savnede et lovgrundlag, at det altså ville være ulovligt. Men til gengæld anviste ministeriet, hvordan man kunne indgå aftalen. Problemet var at administrere handelskontrakter og ikke at sælge gas. Så man viste vejen, sådan at man ikke behøvede at sige nej. Derfor er eksemplet forkert.

(Kort bemærkning).

Lone Dybkjær (RV):

Til hr. Kim Behnke må jeg sige, at der ingen tvivl er om, at på det tidspunkt – og tidspunktet for udviklingen er jo også afgørende, hr. Kim Behnke – havde der ikke været basis for at udvikle en høreapparatusindustri, hvis den offentlige sektor ikke havde defineret kravene og, rigtigt, givet tilskud til det. For der lå naturligvis også i det, at de mennesker, der skulle investere i høreapparater, fik tilskud til at købe de apparater.

Men det var den historiske periode. Det, vi snakker om i dag, er en anden historisk periode, hvor det f.eks. drejer sig om naturgasanlæg – eller lad os tage affaldsforbrændingsanlæg – hvor den offentlige sektor på en helt anden led er inde i billedet og derfor selv er med til at definere og drive tingene på en anden måde. Det er en ny historisk periode, og den nye historiske periode kræver så en anden form for samarbejde end det, der var tilfældet dengang. Der var jo ikke tale om fælles selskaber, men bare det, der passede til den tid.

Så er der spørgsmålet om, hvem der tager initiativet. Jeg synes egentlig ikke, det er så afgørende, hvem der tager initiativet, men jeg må i hvert fald sige til hr. Kim Behnke, at meget ofte tager erhvervslivet initiativet og opdager, at det løber ind i en bureaukratisk offentlig sektor, som er bundet på hænder og fødder, og at det derfor ikke kan få den hjælp, det gerne vil have.

Jeg er enig i flere elementer i det, som Fremskridtspartiets dagsorden indebærer. Vi skal da ekspedere tingene hurtigere og alt det dér, men det er bare ikke det, vi snakker om i dag. Det kan være, vi skal snakke om det i maj, når vi jo skal have en anden erhvervspolitisk forespørgselsdebat.

Det afgørende er, at når erhvervslivet efter-spørger ekspertise, så er der ikke nogen ordentlige regler for det. Erhvervslivet er jo ikke interesseret i at købe en person eller to; det kan det sådan set altid gøre; det kan flytte over; det kan det gøre mere eller mindre permanent. Nej, erhvervslivet er interesseret i at få adgang til ekspertisen i den offentlige sektor på et veldefineret grundlag, og en af måderne at gøre det på er altså ved at etablere sådanne selskaber som dem, jeg har været inde på.

(Kort bemærkning).

Nyrup Rasmussen (S):

Hr. Kim Behnke, politiske debatter om et emne af denne karakter bliver jo ikke klarere af, at man lige pludselig begynder at tale om noget andet. Må jeg ikke gøre opmærksom på, at DSB's underskud er en helt selvstændig problemstilling, som vi godt kan diskutere, bare ved en anden lejlighed end denne. Vi skal i hvert fald ikke prøve at give billedet af – så vil det jo være et forkert billede, og det vil være kedeligt, hr. Kim Behnke – at diskussionen om DSB's økonomi – som i øvrigt også omfatter, at DSB har en række forpligtelser til at betjene svagere befolkede områder, hvilket hr. Kim Behnke udmærket ved – har noget at gøre med denne debat.

Det, der er sagen i denne debat, er jo – for at blive i billedet med DSB – at man skal være i besiddelse af usædvanlig stor fædrelandskærlighed som offentligt ansat på lederniveau, hr. Kim Behnke, hvis man skal kunne kaste sig ud i alt det bøvl, alt det bureaukrati, der er ved overhovedet at få løst det samarbejdsproblem, som både DSB ønsker, og som de private virksomheder ønsker. Man skal igennem tre, fire, fem led, før man kan begynde at definere sin konsulentopgave, og så kan det alligevel aldrig komme til at fungere helt. Det første, udenlandske virksomheder og firmaer, man skal systemeksportere til, spørger om, er jo: Sig mig engang: Hvordan hænger det egentlig sammen? Er der blåstempling på? Er der kvalitet på? Er der ga-

[Nyrup Rasmussen]

rantier på, som gennem et sådant udviklings-selskab er garantier for, at det er ordentligt gennemarbejdet?

Derfor har jeg stadig væk svært ved at forstå – det kan jeg nok ikke få noget klart svar på – at når man for længst er nået til samme erkendelse i en række andre lande af dem, vi bedst kan sammenligne os med, også i Holland, Tyskland, Sverige, hvorfor i alverdens riger og lande skulle vi så ikke gøre noget tilsvarende herhjemme – med understregning af, at det skal foregå på ordentlige konkurrencemæssige vilkår?

Jeg kan forsikre hr. Kim Behnke om, at hvis hr. Kim Behnke gav sig tid til at prøve at samtale med nogle af dem, der har med det her at gøre, også i den offentlige sektor, så ville han få bekræftet det indtryk, at der er et udtalt behov for at få smidigere regler, så vi kan få den fremgang i gang, som der er så store muligheder for at vi kan få.

(Kort bemærkning).

Klaus Hækkerup (S):

Det er indenrigsministeren, der anfægter mit eksempel fra gassalg til Sovjetunionen og begrundet Indenrigsministeriets stilling ved at sige, at Indenrigsministeriet ikke havde noget lovgrundlag for at gå med. Det er jo det, man kan diskutere: Kommunalfuldmagten er jo netop et af de ulovhjemlede områder, hvor man i givet fald kan træffe en skønmæssig afgørelse, og indenrigsministeren valgte altså at sige: Her er der ikke lovhjælp. Som jeg sagde, er sagen blevet løst ved, at DONG så gik med.

Jeg vil egentlig godt spørge indenrigsministeren: Hvor er lovhjælp til, at DONG kan indtræde i et sådant selskab? Det er da også en 100 pct. offentligt ejet virksomhed. Hvor er egentlig den principielle forskel? Hvor er lovhjælp til, at DONG har kunnet deltage i finansieringen?

Formålet med denne debat er netop at pege på, at der findes sådanne tåbelige eksempler på, at regeringen har sagt nej til et fornuftigt kommunalt engagement – her oven i købet risikofrit – som kunne fremme dansk eksport og dansk valutaindtjening. Og her er vi endda i en situation, hvor HNG's bestyrelse med socialdemokratiske bestyrelsesmedlemmer, med Venstre-bestyrelsesmedlemmer, Venstre-borgmestre og med konservative borgmestre som bestyrelsesmedlemmer enstemmigt anbefaler, at man går med.

Må jeg spørge: Lytter regeringen overhovedet aldrig nogen sinde til sine folk i kommunerne?

(Kort bemærkning).

Poul Nødgaard (FP):

Jeg vil gerne føre debatten helt ned på jorden igen. Jeg har et spørgsmål til den radikale ordfører, der sagde noget om kommunal eller amtskommunal indskudskapital i sådan nogle udviklingselskaber, og der blev anført noget om, at det ikke var sikkert, at det skulle være 49 pct. Jeg kunne godt lide at vide: Er det 37 eller 34 pct.?

Og mit væsentligste spørgsmål til Det Radikale Venstre er: Hvis et sådant selskab går konkurs – jeg har spurgt flere gange før i dag – hvem hæfter så i det konkursbo? Gør den pågældende kommunes skatteydere det? Det vil jeg gerne have besvaret klart og utvetydigt.

Indenrigsministeren (Thor Pedersen):

Til hr. Klaus Hækkerup: Det er ikke bestyrelsesmedlemmer af selskaber, der er lovgivende forsamling i Danmark, det er Folketinget, og efter grundlovens § 82 er det Folketinget, der lovgiver om de kommunale anliggender.

(Kort bemærkning).

Lone Dybkjær (RV):

Af hensyn til Folketinget bliver det den sidste korte bemærkning.

Til hr. Poul Nødgaard vil jeg sige, at det gør aktionærerne med den indskudte aktiekapital.

Lysholm Christensen (KRF):

Kommunalfuldmagten er en noget u håndterlig størrelse. I sagens natur er det jo vanskeligt at trække helt klare og entydige grænser for, hvad kommuner og amtskommuner kan engagere sig i. Derfor er det vel også et spørgsmål, der til stadighed vender tilbage som et tema i den offentlige debat. Det er vanskeligt at få den debat stoppet, og det er formentlig også derfor, at vi har den på dagsordenen i dag.

Når kommunerne i en lang række tilfælde prøver grænserne af, så er det jo helt naturligt. Det er et udtryk for en ægte interesse i at skabe udvikling og beskæftigelse i det område, man har ansvaret for som kommunalpolitiker. Men det er også et udtryk for en form for frustration,

[Lysholm Christensen]

måske afmagt, hvor man spørger og så udtaler: Blot vi dog kunne, og blot vi dog måtte.

Der er altså et behov for at få kridtet banen op, så man ved, hvor grænserne går, og det er også det, vi prøver at få afklaret med debatten i dag og den efterfølgende lovgivning.

Det kan konstateres, at der er enighed om, at kommunerne ikke skal indgå i egentlig erhvervs­mæssig produktion, og det er jo nyttigt at få kridtet banen af til den side og få sagt, at det ikke er dér, uenigheden ligger. Vi er enige om, at kommunerne, de offentlige myndigheder, ikke skal indgå i direkte produktionsvirksomhed.

Og det er jo naturligt på baggrund af risikoen for konkurs. Det vil jo typisk ende sådan, at hvis kommunen var engageret i en virksomhed, som går dårligt, ville man fristes til at skyde endnu mere kapital, endnu flere skattekroner, ind i virksomheden for at redde nogle arbejdspladser, og så udskyder man måske blot pinen, virksomheden går konkurs alligevel, og så har man tabt pengene. Endelig er der også konkur­rencemomentet i sagen, så til den side er der vel ingen problemer.

Men så er der også en lang række områder, hvor det er naturligt, at kommunen engagerer sig, og det er det, der er det interessante i dag. Systemeksport har været noget centralt i debatten i dag, og det er også et område, som vi fra Kristeligt Folkeparti finder er naturligt som et område for kommunerne at interessere sig for.

Findes der salgbar ekspertise i den offentlige sektor, ja, så er der intet mere naturligt end at nyttiggøre denne ekspertise i samarbejde med virksomheder og dermed forsøge at få nogle eksportordrer hjem. Her er der vel heller ikke de helt store problemer. Vi har jo allerede det såkaldte systemeksportcirkulære, som afstikker nogle rimelige rammer. Det er da muligt, at der skal ses på det, men her er der vel heller ikke de helt store problemer.

Lokale og regionale udviklingsprogrammer er en anden mulighed, og her ligger der også en række oplagte opgaver for kommuner og amtskommuner, hvor man kan analysere lokale erhvervsforhold, gennemføre udviklingsprojekter, deltage i generel markedsføring osv. Jo, her er også en lang række naturlige opgaver, hvor det er yderst fornuftigt at samarbejde, at nyttiggøre den offentlige viden i samarbejde med erhvervs­livet.

Derimod må jeg på Kristeligt Folkepartis vegne udtrykke en reservation omkring etableringen af selskabsdannelser, hvor der er tale om et økonomisk ansvar i forbindelse med selskabet. Det er jo her, problemet ligger. Det er her, vi har problemerne med at afgrænse tingene, og her må jeg udtrykke en vis skepsis, fordi jeg er meget bekymret ved, at man skyder skatteborger­nes penge i selskabsdannelser, hvor der er risiko for, at midlerne går tabt. Men det er noget af det, der skal afklares i den kommende lovgivning. Det er her, en af de store knaster ligger.

Endelig vil jeg nævne spørgsmålet om EF-tilskud. Det er naturligvis uheldigt, at vi går glip af nogle tilskud fra EF på grund af nogle hindringer i dansk lovgivning, så her er der noget, der skal liberaliseres, blødes op, så vi får løst disse problemer.

Til allersidst skal jeg blot sige, at Kristeligt Folkeparti naturligvis støtter den dagsorden, som er foreslået af hr. Rahbæk Møller. Vi tolker den ikke som en åbning af en ladeport mod kraftigt nyt engagement fra de offentlige institutioners side, men tager den for dens fulde ordlyd som et forsøg på at smidiggøre de regler, vi allerede har.

Statsministeren (Poul Schlüter):

Jeg synes, vi har haft en meget spændende og vedkommende debat om alle disse temaer i formiddag. Synspunkterne er noget varierende, og nu skal vi altså i gang med et stort stykke forberedelsesarbejde om et lovforslag, som skal fremsættes til efteråret. Så vil vore overvejelser blive endnu mere konkrete, for så retter de sig mod de formuleringer, som indeholdes i lovforslaget, og de eventuelle ændringsforslag, der kan fremkomme.

Et af de springende punkter – det kan jeg jo tydeligt fornemme, mange har været inde på det, først og fremmest hr. Rahbæk Møller – er, om kommunalbestyrelsesmedlemmer absolut bør kunne være medlemmer af bestyrelserne i de erhvervs­selskaber, man etablerer et samvirke med. Jeg vil ikke skjule, at regeringen er bekymret, og det er navnlig ud fra følgende betragtning:

Vi lægger vægt på, at kommunalbestyrelses­medlemmer, ikke mindst borgmestere, er uafhængige, har en høj grad af integritet. Men lad os nu tænke os, at der på et bestemt projektom-

[Statsministeren]

råde i kommunen er måske to, tre eller fire konkurrerende erhvervselskaber; det kan meget vel forekomme, især i de større kommuner: København, Århus, Ålborg, Odense, Esbjerg, Randers osv. Når kommunen indgår et samvirke med det ene selskab og til gengæld får, om jeg så må sige, et bestyrelsesmedlem, har andre, når de melder sig, krav på – fordi borgerne skal behandles ligeligt – at kommunen også her leverer et bestyrelsesmedlem. Jeg er bange for, at vi let kommer i en situation, hvor erhvervslivet af forskellige gode grunde fristes til at lokke kommunalbestyrelser med ind, for det kunne vel bidrage til at lette låget på kommunekassen, og så bliver kommunalbestyrelsesmedlemmerne let en slags gidslers for skatteydernes regning.

Jeg mener, at vi kan løse problemerne godt også uden kapitalindsuddene. Der er mulighed for at indgå en slags licensaftaler mellem de pågældende erhvervselskaber og kommunalbestyrelsen. Der er mulighed for at skrive kontrakter om, at kommunalbestyrelsen, der leverer knowhow og viden og erfaring, f.eks. skal kunne modtage procenter af selskabets omsætning på dette felt. Selskabet kan have mange andre produktioner end det, der er genstand for samvirke med kommunalbestyrelsen. Det kan være en stor concern, en stor virksomhed, som har mange produktioner, og det er måske kun ét af produktområderne, som interesserer det offentlige; så ville det ikke være naturligt heller, synes jeg, med kapitalinskud eller med bestyrelsesposter. Men det må vi alt sammen se på.

Problemet med bestyrelsesposter er, at det også giver bestyrelsesansvar og dermed en økonomisk risiko. Erhvervsvirksomheder kan som bekendt gå konkurs, og det kan foranledige et privatretligt eller måske endog et offentligretligt erstatningsansvar, men det bliver altså så på skatteydernes regning.

Hvorfor ikke undgå disse ubehagelige momenter, når vi kan etablere samarbejdet på anden vis, og det er det, jeg mener at man kan med licensaftaler, med lejeaftaler omkring medarbejdere, med kontrakter om procenter og f.eks. aftaler om salg af konsulentytelser. Det skal vi selvfølgelig alt sammen se på.

Hr. Nyrup Rasmussen fremhæver, at nu skal dette jo ikke være en øvelse, der indskrænker kommunernes og amternes aktivitetsmuligheder i forhold til, hvad der er tilladt i dag. Jeg vil

da gerne bekræfte, at det ikke er det, der er meningen. Meningen er at foretage nogle udvidelser, men uden bind for øjnene. Vi skal vide, hvad vi ønsker, og vi skal sætte naturlige grænser.

Fru Lone Dybkjærs indlæg giver mig anledning til at understrege, at vi jo alle sammen godt ved, at den kreds af partier, som formentlig lidt senere stemmer for den foreslåede dagsorden, har et noget forskelligt syn på, hvor grænserne skal sættes. Det er ikke sært med det partimønster, vi har i Folketinget. Opgaven bliver så at undersøge, om vi kan nå frem til et fælles arbejdsresultat, som vi alle føler os så tilfredse med, at vi overvældes af fordelene ved, at det forhåbentlig bliver et meget bredt flertal i Folketinget, som sammen skriver løsningen. Det tror jeg er vigtigt af hensyn til arbejdet ude omkring i kommuner og amter, hvor samme kreds af partier er med i det daglige arbejde.

Må jeg sige til sidst, at jeg synes, at det har været en god og meget nyttig debat. Den har ikke afklaret alle problemerne, men den har i hvert fald afklaret, at vi bredt er enige om, at nu vil vi have udført dette stykke arbejde. Forhåbentlig vil det kunne resultere i et lovforslag til efteråret, som vi så skal bearbejde grundigt, og jeg håber, at det slutter med vedtagelse med meget bred tilslutning.

Rahbæk Møller (SF):

Jeg er enig med statsministeren i, at det har været en god og nyttig debat. Ikke alene kan vi nu vedtage en dagsorden næsten i enighed, der taler om at udvide rammerne for kommunal erhvervs politik.

Det fremgik af forskellige indlæg, at der er lidt uenighed om, hvad der ligger i den; det fortolkes noget forskelligt. Derfor er det også væsentligt, at et klart flertal meddelte, at det ønsker selskabsdannelse på to centrale områder, nemlig når det drejer sig om systemeksport, og når det drejer sig om erhvervsudvikling, og vel at mærke selskaber med kommunal deltagelse såvel med kapital som med ledelsesansvar. Jeg forstår, at i hvert fald SF, Socialdemokratiet, Det Radikale Venstre og også CD står bag denne linje. Derfor synes jeg, at vi er kommet langt i dag. Den endelige lovgivning kommer først til efteråret, det ved vi, men signalerne er givet i dag, og det betyder, at de mange, der arbejder med projekterne rundt omkring i kommunerne, kan tage bestik af disse signaler allerede nu.

Nyrup Rasmussen (S):

Forløbet af debatten har i virkeligheden på en række punkter formet sig som et fortolkningsbidrag til det forslag til dagsorden, vi om kort tid her i Tinget skal tage stilling til.

Jeg hæfter mig især ved, at det fortolkningsbidrag, der tegner sig med et flertal bag sig, er et ja til, at det skal være muligt for samfundet, for kommuner og amter, at indgå i udviklingselskaber på ordentlig og aktiv facon og i systemeksportselskaber på tilsvarende økonomisk og medbestemmelsesmæssig facon.

Så hæftede jeg mig ved det, statsministeren sagde her til sidst. Jeg fik oprindeligt det indtryk, at statsministerens vigtigste budskab i dag på det erhvervspolitiske samarbejdsfelt var, at en konsulent skulle have bedre beføjelser, end konsulenter normalt har. Det synes vi ikke var et tilstrækkelig aktivt svar. Derfor er jeg glad for det, statsministeren sagde her til slut: at der er tale om en udvidelse af de eksisterende aktiviteter, at vi altså ikke med denne dagsorden modsætningsvis kan slutte, at det indebærer indskrænkninger af de aktiviteter, der i dag foregår. Det synes jeg er meget centralt og meget afgørende, og dette sammenkoblet med den tilkendevivelse, der er kommet fra flertallet om selskabsdannelsen, gør, at vi i dag fra Socialdemokratiet kan tilslutte os den foreliggende dagsorden.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslag om motiveret dagsorden nr. D 19 af Rahbæk Møller (SF), Nyrup Rasmussen (S), Karen Højte Jensen (KF), Erik Larsen (V), Sonja Albrink (CD), Lone Dybkjær (RV) og Lysholm Christensen (KRF) (se foran) vedtoges med 112 stemmer (S, KF, V, SF, RV, CD og KRF) mod 6 (FP).

Hermed var følgende forslag bortfaldet:

Forslag om motiveret dagsorden nr. D 20 af Poul Nødgaard (FP) (se foran).

Hermed sluttede forespørgslen.

Anden næstformand (Ivar Hansen):

Jeg skal her udsætte mødet. Det genoptages i dag kl. 13.30.

Mødet udsat kl. 12.09

Mødet genoptaget kl. 13.30

Den næste sag på dagsordenen var:

7) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 64:

Forslag til folketingsbeslutning om tilskud til forbedringer m.v. af boligjendomme.

Af Baadsgaard (S) m.fl.

(Fremsat 4/4 91).

Forslaget sattes til forhandling.

*Forhandling***Boligministeren (Svend Erik Hovmand):**

Beslutningsforslag nr. B 64 indeholder tre punkter, som jeg vil kommentere enkeltvis.

For det første foreslås det, at der etableres en tilskudsordning til bygningsarbejder inden for boligområdet med det sigte at gennemføre forbedring og vedligeholdelse af denne del af ejendomsmassen. Tilskudsrammen er foreslået til mindst 1 mia. kr.

Jeg vil gerne indledningsvis slå fast, at jeg er ikke afvisende over for princippet om at give tilskud, hvis det er det, der skal til for at få et bredt flertal. Det fremgår også af de drøftelser, der føres omkring den langsigtede boligpolitik, og jeg er absolut af den opfattelse, at en sådan ordning kan bidrage til at give byggebranchen et tiltrængt skub fremad i den nuværende noget træge situation, og samtidig kan ordningen være et fornuftigt supplement til den eksisterende byfornyelseslov. Kan ordningen så oven i købet skrues sådan sammen, at omfanget af sort arbejde reduceres, kan vi slå flere fluer med ét smæk.

Det leder mig over til måden, en sådan ordning skal etableres på. Det er for mig afgørende vigtigt, at en sådan midlertidig tilskudsordning bliver så ubureaukratisk og så enkel som overhovedet muligt. Det er absolut vigtigt, at den kommunale administration ikke belastes mere end højest nødvendigt. Samtidig skal brugerne, og det vil sige ejerne, lejerne, de berørte boligtagere, eller hvem det nu kan være, umiddelbart kunne bruge ordningen uden at skulle sætte sig ind i en masse forskellige regler.